

Ч. 5-6 (115-116) Р. XXVII

Авангард

ЖУРНАЛ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ

Авангард

ЖУРНАЛ УКРАЇНСЬКОЇ МУЛОДИ

ДВОМІСЯЧНИК, ВИДАЄ
ЦЕНТРАЛЬНА УПРАВА СУМ

VANGUARD - bi-monthly

Official Press Organ of the Ukrainian
Youth Association in Exile

AVANGARDE - bi-mestriel

Revue des Jeunes éditée par le
Comité Central de l'Union de la
Jeunesse Ukrainienne en Exil

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ Й АДМІНІСТРАЦІЇ :

«AVANGARDE»
72 Bld Charlemagne
1040 BRUXELLES
Tel. 34.04.82.

КРАЙОВІ ПРЕДСТАВНИЦТВА :

Вел. Британія :
KU SUM
«Tarasivka»
Old Cliff House
Weston-on-Trent, Derby's

Австралія :
Mr. J. Kutnyj
26, Indwe Str.
Tottenham, Vic. 3012

Аргентина :
S-r W. Zastavnyj
Calle 854 No 2161
San Fco Solano, B. Aires

*Редагує Колегія з членів Центральної Управи СУМ
Редакційне листування й матеріяли
надсилати на адресу Редакції.*

*Це число зредаговано в Секретаріаті ЦУ СУМ
при співпраці Редакційного Гуртка Дружинників СУМ
Графічне оформлення: Графік Яків Гніздовський.*

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ НА 1974 РІК

КРАЇНИ:	ОДНЕ ЧИСЛО	РІЧНО
ЗСА	дол. 1.50	дол. 8.00
КАНАДА	дол. 1.50	дол. 8.00
ВЕЛ БРИТАНІЯ	ф.ст. 0.40	ф.ст. 2.00
АВСТРАЛІЯ	авст.дол. 1.00	авст.дол. 5.00
БЕЛЬГІЯ	бфр. 50.00	бфр. 220.00
ФРАНЦІЯ	ффр. 5.00	ффр. 25.00
НІМЕЧЧИНА	н.м. 3.00	н.м. 15.00
АВСТРІЯ	шіл. 25.00	шіл. 120.00
АРГЕНТИНА	пезо 2.00	пезо 10.00
БРАЗІЛІЯ	круз. 1.50	круз. 8.00
ПАРАГВАЙ	гвар. 1.00	гвар. 5.00

ПАТРИАРШЕ

БЛАГОСЛОВЕННЯ

Слава Ісусу Христу !

ІОСИФ КАРД. (Святий - Іоверницький - Дічковський)
Верхов. Архiep. Українцв, Метрополит і пр.

Ватикан, дня 20 жовтня 1970

до Світлої Центральної Управи
Спільн. УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ.

Світла Центральна - право і
Д о р о г а Українська Молоді !

Приймаю наскраді побажання з нагоди X-го
Світового Конгресу Спільн. Української Молоді і запевняю вас, щоб
всевисшній благословив вашу працю і допоміг високо взарти стег
релігійної і національної свідомості серед нашої молоді на поселеннях.
Благословення Господнє на Вас !

Х. СВІТОВИЙ КОНГРЕС СУМ

Х-ий Світовий Конгрес Спілки Української Молоді відбувся в днях 26-27-28 жовтня 1973 року в приміщеннях Українського Культурного Центру при вул. 83-85 Крісті в Торонто.

Перед Конгресом в четвер 25.10 вечером відбулася товариська зустріч делегатів, якою проводив, як господар цього вечора, мгр Теодозій Буйняк, голова КУ СУМ Канади.

Офіційно, Х-ий Світовий Конгрес Спілки Української Молоді відкрив мгр Омелян Коваль, голова ЦУ СУМ, в п'ятницю 26.10.73 р. о год. 11 перед полуднем. Постановом з місць, присутні делегати і гості вшанували пам'ять Членів, які на протязі чотирирічної каденції Центральної Управи відійшли у вічність. Між ними було згадано Голову Центральної Виховної Ради при ЦУ СУМ, редактора юнацького журналу «Крилаті» сл. п. Данила Чайковського, що помер в червні 1972 року.

Конгресом проводила Призидія, яку вибрано в наступному складі:

предсідник: мгр Теодозій Буйняк, Канада

заступник Роман Шупер, Німеччина

члени: Михайло Гринюк, Англія

Ждан Коломиєць, Австралія

мгр Іван Кобаса, ЗСА

секретарі: Євгенія Кузьмович, ЗСА

Іван Фіголь, Канада

В Конгресі взяло участь 69 умандатованих делегатів, від 12.350 членів, 10 почесних гостей від братніх організацій і громадських установ та 35 індивідуальних гостей. Влерше від відновлення СУМ на чужині були заступлені всі країни, де діє СУМ. Центральна Управа була заступлена 12 членами, СУМ зі ЗСА – 21 делегатами, Канада – 11, Велика Британія – 15, Німеччина – 3, Бельгія – 2, Франція – 2, Аргентина – 2 і Австралія – 1 делегатом.

За цілість праці, проведеної на протязі каденції, звітували: голова мгр О. Коваль, генеральний секретар мгр А. Гайдамаха, референт дружинників мгр Мирося Підгірна, за дружини суспільників – Микола Франкевич, за дружини культурників – д-р Богдан Стебельський, референт Юнацтва СУМ – мгр Євген Гановський, заступник Ярослав Деремента і Йосиф Рожка, як референт преси й інформації. За Контрольну Комісію звітував /у відсутності хворого голови інж. Василя Олеськіва/ Ілля Дмитрів. За Товариський Суд звітував Мирон Шмігель.

Конгрес заслухав доповідь проф. З. Сагана на тему «СУМ і проблема патріотичного виховання дітей і доросту» /довідь відчитав мгр Е. Гановський/ зі співповіддю мгр Люби Кузь. Другу доповідь на тему «Дійсні члени і внутрішня побудова Спілки Української Молоді», виголосив д-р Б. Стебельський, а співповіді до цієї теми прочитали дд. Борис Юрків і Микола Франкевич.

Для зустрічі з громадянством було зорганізовано вечером 27.10.73 р. величавий бенкет, на якому взяло участь понад 700 осіб.

Конгрес привітали Ієрархи Українських Церков, Провід ОУН і її Голова

Делегати і члени X-го Світового Конгресу СУМ, Торонто

Ярослав Стецько, Президія Секретаріату СВВУ численні організації Українського Визвольного Фронту, КУК, Пласт, ОДУМ та багато інших громадських установ. Від канадських властей вітав Конгрес сенатор Павло Юзик і особисто на Конгресовому бенкеті чільні представники федерального і провінційного урядів Канади та міської ради Торонто.

В неділю 28.10.73 р. в церкві св. Покрови було відправлене Богослуження в наміренні Конгресу і української молоді, на якому був відчитаний привіт від Верховного Архiepіскопа, Кардинала і Патріярха УКЦ Йосифа Сліпого. Капелян СУМ в Канаді о. д-р Стасів виголосив до виповненої щерть церкви незвичайно продуману і глибоку виховним та релігійно-національним змістом проповідь.

Зразу після Богослуження відбувся святочний апель Осередку СУМ в Торонто з участю кількох сотень юнацтва і дружинників. До зібраних промовив голова ЦУ СУМ мгр О. Коваль.

У висліді триденних нарад, звітів, доповідей, праці різних комісій, ви-несено ряд важливих постанов та ухвал, як також поправок до статуту. Прийнято заклик до української молоді на рідних землях і вибрано нові центральні органи СУМ на наступну каденцію, з осідком в Брюсселі, Бельгія, в такому складі:

Центральна Управа: голова мгр Омелян Коваль, Бельгія
 1-ий заступник мгр Андрій Гаидамаха, Німеччина
 2-ий заступник д. Ярослав Деремнда, Англія
 3-ий заступник мгр Евген Гановський, ЗСА
 4-ий заступник мгр Теодозій Бийняк, Канада
 члени ЦУ СУМ: мгр Володимир Леник, Німеччина
 мгр Йосиф Рожка, Бельгія
 д. Роман Мірчук, ЗСА

д. Роман Шупер, Німеччина
мгр Мирося Підгірна, Канада
подр. Марія Юрків-Яроцька, Англія
д. Борис Юрків, Вел. Британія
д. Микола Франкевич, Німеччина

голова Центр. Вих. Ради: д-р Б. Стебельський, Канада
Центр. Контрольна Комісія: голова д. Михайло Гринюк, Вел. Британія
члени: д. Роман Дебрицький, Німеччина
подр. Євгенія Кузьмович, ЗСА
заступн. членів: д. Михайло Шепетик, Канада
д. Іван Пастернак, Франція

Центр. Товариський Суд: голова д. Михайло Фурда, ЗСА

члени: д. Андрій Бандера, Канада
д. Богдан Гаргай, Вел. Британія
заступн. членів: д. Ждан Коломиєць, Австралія
д. Мирон Шмігель, ЗСА

Конгрес наділив найвищим відзначенням за довгорічну віддану працю в СУМ 12 сеньйорів, надаючи їм 4-ий ступінь звання з ділянки в якій найбільше кожний проявився. Одержали:

4-ий ступінь Виховника: доц. д-р Григорій Васькович, Німеччина
д. Михайло Гринюк, Вел. Британія

4-ий ступінь Культурника: мгр Василь Кардаш, диригент ансамблів
СУМ, Канада
д. Петро Сорона, Австралія

Одна з загальних Сесій Конгресу

Концерт хорів «Прометей» – «Діброва»

4-ий ступінь Суспільника: д. Олександр Чубатий, Австралія
д д. Лев Футала, і Михайло Фурда, ЗСА
мгр Теодозій Буйняк, Канада
ред. Володимир Косик, Франція
д. Роман Дебрицький, Німеччина

4-ий ступінь Суспільника-Господарника:

інж. Василь Олеськів, В. Британія
д. Юрій Борець, Австралія

Конгрес потвердив наділене перше Центральною Управою, в 25-ліття СУМ у Вел. Британії, високе відзначення золотою медалею Виховника 4-го ступеня д. Ярослава Деремеду за його двадцятьлітню віддану працю на провідних становищах в КУ СУМ Вел. Британії і в ЦУ СУМ. Рівно ж Конгрес відзначив працю довголітнього Голови ЦУ СУМ мгр Омеляна Коваля, нагороджуючи його відповідною грамотою і золотою медалею.

X-ий Світовий Конгрес СУМ закрито в неділю 28.10.73 р. величавим концертом, що його на честь Конгресу дали сумівські ансамблі Осередку СУМ в Торонто – хори «Прометей» і «Діброва» та оркестра «Батурин», під мистецьким керівництвом м-гра Василя Кардаша.

Всі делегати сумівського Конгресу взяли також участь в 2-му Світовому Конгресі Вільних Українців, що відбувся в часі від 1-го до 4-го листопада в Торонто, а також в інших імпрезах та з'їздах, а зокрема в Світовому З'їзді Організації Українського Визвольного Фронту.

Примітка: *Обширніше про X. Світовий Конгрес СУМ і про 2-ий СКВУ буде в наступному числі «Авангарду»*

СОБОР УАПЦ У ПАРИЖІ

ПІДГОТОВКА ДО СОБОРУ

Три дні, а саме 29-30 червня та 1-го липня відбувався Надзвичайний Собор УАПЦ у Парижі під головуванням її активного Владика Митрополита Мстислава Скрипника. Проти Владика появлялися у безбожній совєтській пресі чорні закиди, ціллю яких знеславити в очах українців у вільному світі його особу. Наклепи ці мали відворотний ефект. З приємністю можна ствердити, що Митрополит Мстислав Скрипник робить всі заходи, щоб об'єднати в одну цілість розпорошені українські Православні Церкви у вільному світі в одну Церкву.

Вже 19-го червня прибув Владика Мстислав до Парижу, а 20-го відвідав українську катедру св. Володимира Великого, де мав нагоду оглянути модерний іконостас Омеляна Мазурика, молодого мистця, що живе і працює в Парижі. Владика відбув рівно ж розмови з о. мітратом д-ром М. Василюком, та настоятелем катедри о. шамбеляном М. Левенцем, душпастирем Українців католиків в Парижі.

Владика Мстислав відвідав Кир Володимира Маланчука і подякував йому за дозвіл користуватися церквою св. Володимира Великого для відправи архирейської св. Літургії.

Того ж вечора відбулися у Бібліотеці ім. Симона Петлюри в Парижі наради з членами передсоборової комісії, та управою парафії св. Симона Зилота в Парижі.

24-го червня відбулося посвячення мистецького іконостасу за проектом О. Сологуба. Іконостас потрактований градиційно, однак має велику мистецьку вартість.

Наступного дня відбулася сесія Собору Єпископів УАП Церкви під головуванням Владика Мстислава. Участь у цих нарадах взяли Архієпископ Марко і Єпископ Константин із ЗСА та Єпископ Орест із Західньої Німеччини.

28-го червня відбулося останнє засідання передсоборової комісії.

СОБОР

Надзвичайний Собор УАПЦ це продовження Собору, що відбувся в Англії 1972 року, де ізза браку часу і великої кількості важливих проблем годі було відповідно все вичерпати і тому перенесено на пізніше.

29-го червня Собор розпочався св. Літургією у церкві св. Симона, під час якої делегати і духовенство приступили до св. Причастя.

До президії Собору увійшли як почесні члени: Архієпископ Марко, і Єпископи Орест та Константин, рівно ж були почесними членами протопресвітер о. Д. Бурко, як представник від духовенства та проф. д-р Юрій Бойко як представник від мирян.

До секретаріату Собору обрано: прот. М. Хуторного, о. А. Остапчука, д-ра М. Чигрина, д-ра С.М. Фостуна, п-а В. Мулика.

На Собор прибуло із ЗСА 10 осіб у ролі гостей: 2 єпископи, 4 духовні особи і 4 миряни. Учасників Собору начислялося біля 100. Можна відмітити живе заінтересування Собором самими православ-

Владика Митрополит Мстислав веде Надзв. Собор УАПЦ

ними, бо на Собор прибуло ряд гостей з Великобританії, Німеччини, Франції і Бельгії. Учасниками ділових нарад були чотири єпископи, двадцять три священники і п'ятдесят три миряни.

Надзвичайний Собор УАПЦ вітали: Архієпископ Михаїл з Канади /Первоієрарх УГПЦ/, Митрополит Мелетіос, екзарх Константиноградського патріарха у Франції, український апостольський візитатор для українців кат. у Франції Кир Володимир Маланчук та ряд установ і осіб.

Учасники Собору вислухали з зацікавленням довшу промову Митрополита Мстислава про сучасний стан українського православ'я на Батьківщині і в діаспорі, про стан УАПЦ у вільному світі та зовнішні зв'язки УАПЦеркви.

Співдоповіді виголошували: Архієпископ Марко, Єпископ Орест, прот. Ф. Білецький, прот. А. Селепина, прот. С. Білак, митр. прот. С. Богатирець, о. О. Теодорович, п. Й. Подгурський.

Зі справозданням /звітами/ виступали: протопресвітер Д. Бурко, протопресвітер П. Дубицький, п. П. Плевако, п. П. Закусило. Рівнож зачитано інформації про УАПЦ від Владика Іова з Бразилії, що не міг прибути через хворобу.

ВИСЛІДИ СОБОРОВИХ РОБІТ

Підчас соборових праць затверджено статут УАПЦ, що перед тим був опрацьований статутною комісією. Рівно ж у ході соборових робіт прийнято ряд важливих резолюцій і постанов які заторкують цілу низку внутрішніх справ в УАПЦ і її зовнішніх зв'язків. У доповіді Владика Мстислава було накреслено генезу розвитку УАПЦ, її сучасний стан, потреби й перспективи, стверджено її ріст, зріст авторитету і інтенсивну діяльність по всіх країнах поселення.

Звіти й доповідь Владика дали вдячний матеріал для дискусії. Резолюції віддзеркалюють зміст і спрямовання його нарад та дотичне становище до всіх сучасних проблем УАПЦ і українського православ'я. Під час соборових нарад працювали три комісії: статутна під про-

водом о. А. Остапчука, резолюційна під проводом о. А. Дублянського і номінаційна яку очолив Андрій Костюк.

Підчас соборових сесій була виголошена доповідь про Митрополита В. Липківського, як носія і відновителя українських православних традицій. Доповідь виголосив проф. д-р Ю. Бойко.

На соборі було рівно ж одобрено послання собору УАПЦ в Україну. У посланні повідомляється про відбуття собору, про поборення перешкод, що постали через ворожу акцію Московського Патріархату. Послання УАПЦ в Україну відворює жахливу дійсність у якій знаходиться наш нарід, відворює і згадує сторозтерзану Україну, головно засуджених в концтаборах, в'язницях. Свідомість, що шлях боротьби за наше визволення важкий і повен сліз, каже далі підтримувати визвольну боротьбу проти окупанта і не піддаватися. Матеріалізм - це духове вихолощення для всіх що його приймають. Бог ніколи не залишає своїх дітей у хвилинах випробування.

До нової Митрополичої Ради увійшли, як члени, крім єпископів, що входять до неї з уряду: Протопресвітер Д. Бурко, мит. прот. С. Богатирець, прот. Б. Хайневський, о. О. Теодорович, проф. Ю. Бойко, П. Плевако, проф. В. Колотило, п. А. Костюк. Заступниками членів обрано: прот. С. Омельченка, інж. Ю. Ковальчука.

До Вищого церковного Управління обрано як членів: протопресвітера А. Дублянського, прот. М. Хуторного, прот. М. Гаюка, о. А. Остапчука, мгр. В. Дідовича, Гр. Базалицького, д-р А. Жуковського, Т. Кириленка, о. О. Ковальського, інж. В. Дерев'янка-як Заступників.

До Церковного Суду увійшли: прот. Л. Король, прот. С. Морозюк, д-р С. М. Фостун, а крім того як заступники: проф. П. Попель, і С. Бруханський.

До Ревізійної Комісії обрано: протопресвітера П. Дубицького, прот. М. Голицю, М. Карпуся, заступники: прот. Г. Матвієнко і інж. З. Вітязь.

ЗАКІНЧЕННЯ НАРАД

Підсумки зроблені Митрополитом Мстиславом ясномовно вказують на висліди соборових праць. Митрополит Мстислав підкреслив ролу собору як крок вперед в напрямі до єдності Української Православної Церкви, та до дальшого продовження зовнішніх зв'язків, особливо з Вселенською Константиноградською Патріархією.

У однім з своїх інтерв'ю пояснив Митрополит Мстислав ціль собору: продовження і полагодження справ початих у Лондоні, полагодження нових проблем, що торкаються не тільки УАПЦ але й інших православних церков, розгляд проблем на шляху об'єднання та огляд стану вселенського православ'я.

Про самий собор Митрополит Мстислав висловився, що він був повний глибокого змісту, а резолюції й постанови віддзеркалюють великий вклад у скарбницю православ'я.

На соборі наголошено необхідність скликання спільного собору всіх українських православних єпископів у вільному світі: видвигнено конечність систематичних конференцій представників українських православних митрополій Канади й ЗСА, та створення постійного

Учасники Надзвичайного Собору УАПЦ в Парижі

секретаріату при спільному соборі єпископів.

З постанов і резолюцій на зовнішньому відтинку рішено втримувати дальший контакт з традиційним центром вселенського православ'я, з Царгородською Патріархією. Рішено поробити заходи про участь УАПЦ в майбутньому Православному Вселенському Соборі

Митрополит Мстислав мало говорить про пляни. Він бачить, більш ніж плянування, конкретну роботу. За конечне вважає владика зміцнення внутрішньої дисципліни, координацію сил і засобів та включення в творчу співпрацю всіх тих, хто розуміє які великі обов'язки тяжать на нас, що живемо поза Батьківщиною. Можливості розвитку УАПЦ залежать від нас самих, а в першу чергу від єпископів і духівництва. Митрополит Мстислав наголосив потребу збагачення релігійно-національними цінностями скарбниці укр. нації яку так жорстоко пустошить Москва.

Величава архиерейська відправа в соборі Св. Володимира в Парижі виявилася прекрасним закінченням соборових нарад УАПЦ. Архиерейську Службу відправляли всі чотири Владики: Митрополит Мстислав, Архиєпископ Марко, Єпископи Орест і Константин у сослуженні 13 священників. До св. Літургії співав хор парафії УАПЦ з Ноттінгаму під диригентурою п. А. Кліша. Собор був переповнений учасниками й гістьми.

Після Богослуження відбувся в готелі "Лютеція" святоочний обід на якому промовляли митрополит Мстислав і всі інші єпископи, представник кардинала Парижа монс. Декамп та представники громадських і політичних партій та установ. Під час бенкету були складені привіти з яких відмічуємо наступні: НТШ, УНРади, КоДУС-у, ЦУСУМ, що його зложив присутній на бенкеті голова ЦУ СУМ, мгр О. Коваль, привіти від ОУНм, ОУНз., Редактор В. Косик прочитав привіт від голови ОУН Ярослава Стецька, а о. шамбелян М. Левенець привіт від апостольського візитатора для українців у Франції - Владика Маланчука, що на цей час перебував у Римі.

ВЛАДИКА ВАСИЛЬ ВЕЛИЧКОВСЬКИЙ

(*Замість посмертної згадки*)

З лічниці «Мізерікордія» у Вінніпегу рознеслася сумна вістка: не стало між нами визначного сина українського народу Владика Кир Василя Всеволода Величковського /ЧНІ/. Був день тринадцятого червня 1973 року. Українці Вінніпегу і цілої української діаспори похилили в сумі і пошані свої голови перед його світлою постаттю. До імен кращих синів української Церкви і народу: Владик Коциловського, Ромжі, Чарнецького, Ланоти, Лятишевського долучилося й світле ім'я Владика-мученика Кир Василя Всеволода Величковського. Канадські лікарі ствердили, що іще не бачили так знищеного отруйними застриками тіла людини...

Станиславів /Івано-Франківське/ був рідним містом Владика Василя. Тут народився він 1. червня 1903 р. в родині о. Володимира Величковського і Ганні з Теодоровичів. У 1924 році на двадцяти-другому році життя, одержавши дияконські свячення після закінчення Української Богословської Академії у Львові, вступає до чину оо. Редемптористів у Голоску. Рік пізніше приймає з рук єпископа Й. Боцяна Тайну Священства. У Колегії оо. Редемптористів учителював о. Василь два роки.

У 1935 році працює о. Василь на Волині, та викликає проти себе негативне ставлення поляків. Польські урядові чинники видалили його з Волині, де він був здобув серця місцевої людности.

В 1939 році Волинь прилучено до СРСР. На зміну польському окупаційному чоботові прийшов російський, а в 1942 році німецький. Отця ігумена Василя /ігуменом став від 1935 р./ прогнали німці із Кам'янця Подільського, де він працював від 1941 року. Від 1942 року працює отець ігумен Василь у Тернополі.

В часі воєнної хуртовини втішався Владика любов'ю і довір'ям населення та «хлопців з лісу» — вояків УПА, які до нього приходили по поради. Вже на волі, тридцять літ після тих подій, згадував Владика з любов'ю про «хлопців з лісу».

Квітень 1945 року був найчорнішим місяцем в історії Української Католицької Церкви. Одинадцятого квітня арештовано Кир Йосифа Сліпого, єпископів Никиту Будку, Миколу Чарнецького, Григорія Хомишина, Івана Лятишевського. Владика Василя, як ігумена Редемптористів у Тернополі, слідом за іншими запроторено до в'язниці.

Балянс втрат Української Католицької Церкви був жахливий: Воркута, Сибір, Красноярськ стали новими призначеннями десятком єпископам. Із 2.950 священників майже всіх ув'язнено, із 1090 монахів мало хто лишився по монастирях. Зліквідовано майже всі парафії /іх начислювали до 3040/, знищено 4.440 церков, або попепетворювано їх на місця іншого призначення...

Після арешту представлено Владичі пропозицію перейти на московське православ'я. Обіцяно йому всі вигоди коли зречеться католицької віри. Владика відповів рішучим ні. Два роки тривало виснажуюче слідство. Після цього Київський обсуд виніс Владичі

жорстоку кару смерти через розстріл. Межи злочинцями очікував він вирок. Одначе в останню хвилину з Москви прийшло «улас-навлення» — кару смерти замінено на 10 літ ув'язнення і важких робіт.

Воркута знана з свого клімату і нелюдських обставин у яких перебувають в'язні. Там довелося Владиці перебути десять довгих виснажуючих років, що лишили на здоровлю в'язня свій неблаганний відбиток. Щойно в 1955 році побачив Владика волю. Він переїхав до Львова. Українська Католицька Церква мимо того, що проскрибована комуністичним режимом жила даліше у катаномбах.

В 1959 році одержує Владика Василь єпископську номінацію, а в 1963 році єпископські свячення. Все відбулося потайки.

27.1.1968 року під претекстом анти-державної діяльності Владика арештовано поновно. Під час обшуку забрано «компромітуючі» матеріали, якими були релігійна тематика його писань. Рівно ж забрано докази «анти-радянської діяльності»: церковне вино, релігійні книжки... Владика Василя судили навіть за слухання Ватиканського радіо...

Три роки нового ув'язнення — це був надзвичайно суворий вирок для майже сімдесятилітньої людини. Побої, тортури і пухлина ніг — це був новий стан здоровля Владика в Донбаській тюрмі.

Владика Василь відсидів свій нелюдський вирок і вийшов на волю. Одначе, тіло /не дух!/ було виснажене, здоров'я знищене важкими поневірюваннями по кагебівських тюрмах, на далених засланнях в надзвичайно суворих обставинах. Після цього Владика Василь побачив волю. Побувши в Римі, поїхав Владика до Канади, де його тепло вітали українці, знаючи його важкий життєвий шлях і високо цінячи його непохитну поставу.

Похоронні урочистості відбулися велично. У вівторок третього липня в церкві св. Йосифа у Вінніпегу виголосив у присутності тисячі вірних зворушливу проповідь о. д-р Михайло Гринчишин, протоігумен ЧНІ Канади й ЗСА. Оо. Редемптористи горді, що дали двох Владик Ісповідників з ЧНІ, а саме єпископа Чарнецького та єпископа Величковського.

У середу, четвертого липня, у заупокійній панахиді, що відбулася у храмі св. Володимира й Ольги взяли участь півтора тисячі людей. Митрополит Максим Германюк відспівав у сослуженні п'ятох єпископів заупокійну Службу. Співав хор св. Покрови. Проповідь виголосив Преосвященний Ніль Саварин.

Наступного дня катедральний храм св. Володимира й Ольги був наповнений вщерть. Строго жалібний настрої святкових урочистостей огорнув усіх присутніх. Під час св. Літургії, зараз же після св. євангелії, Кир Максим Германюк виголосив прекрасну проповідь про життя, поставу і значення жертвовного життя Владика Василя Величковського. Заупокійна божественна Літургія відбулася з найбільшою урочистістю. З Кир Германюком служили сім єпископів, одинадцять священників та двох дияконів. Рівно ж до помочи служачим для порядку були майстри церемонії. Спостерігали з тронів архієпископ римо-католик Мавриній Боду і владика Борис Яковневич від Української Греко-Православної Церкви в Канаді, єпископ Саскатунський і Вінніпезький. Рівно ж і монс. Мекінер в імені кардинала Б. Флеха.

На закінчення св. Літургії виголосив Кир Ярослав Габро в англій-

Владика і вірні у жалібному поклоні і молитві над домовиною.

ській мові проповідь про Владика Величковського, призначену для англomовної публіки, та преси, щоб інформувати її про тернистий шлях Владика-Ісповідника Василя.

Громада з сльозами в очах прощала свого мужнього Владика, нового героя страдальця нашої підпільної Церкви.

Спільна поминкова трапеза. Урочиста зосередженість Владик. Поважні й стримані представники уряду, міста й українських чисельних організацій.

Після смерти Владик: з усіх усюд наслівали телеграми з виявами співчуття у горю родини й чину ЧНІ. Від ряду високих українських і неукраїнських достойників відчитано телеграми. В телеграмі Верховного Архипастиря щирі співчуття прибитій горем родині і жаль що не в стані прибути на похорон. Подібні телеграми від усіх інших Владик та визначних осіб і установ. Із Ватикану прийшла телеграма від кардинала Філіппа, що є тепер новим префектом Східньої Конгрегації.

Чужа земля огорнула Владика Величковського, а з цим накрила його муки, труднощі, переслідування й терпіння, десять довгих літ важких праць на Воркуті, мозольну засекречену працю в українській підпільній церкві, три роки важких донбаських копалень-в'язниць, прикроші на невольній волі, прикроші поза Рідною Батьківщиною, смутні думи вже визнаного Владика зі статусом емігранта. Однак не прикрила чужа земля його прикладу і тисячів нам невідомих, подібних йому Героїв! Його свіжа могила нагадуватиме своїм і чужим про боротьбу мовчазної Української Церкви за свободу совісти і віри.

Іван Гват

»ЧАС БИ ЛЮДЯМ ПЕРЕСТАТЬ

СОЛОМ'ЯНОГО ДІДА ПХАТЬ«

»Комунізм і християнство незлучимі. Комунізм - це науковий, єдиноправильний світогляд. Християнство - релігійний, зблуджений і реакційний світогляд.. Християнство (Церква) служить інтересам буржуазії й імперялізму, воно проти прогресу. Християнство, отже, треба консеквентно поборювати»...

»Радянські закони (стаття 124 Конституції СРСР) гарантує кожному громадянину СРСР право на будь-яке релігійне переконання, право вільно поширювати свої релігійні переконання та право практикування релігійного культу«...

Це приклади двох клясичних формуловок, які згадується, коли йде мова про релігію в Советському Союзі. Такими формуловками послуговується советська режимна пропаганда вже понад півстоліття, Послуговується ними й сьогодні, в залежності від обставин і потреб. Перша «дефініція» призначена в першу чергу для партійного апарату. За нею криється активне придушення і винищення всіх релігійних проявів в советському суспільстві.

Друга - має завдання прикрити результати практичного застосування першої. Вона служить для дезінформації тим, хто не обізнаний докладно з методами комуністичного уряду із його ставленням до віруючих. Для підтвердження «подвійного» підходу до цього питання така ілюстрація:

В листі «До сільської бідноти» (Твори, том 6., вид.4, стр.366), в 1903 році, Ленін писав: «Кожний повинен мати повну свободу не тільки визнавати яку завгодно віру, але й поширювати та змінити яку - небудь віру. Ні один урядовець не повинен мати навіть права допитуватися кого б це не було про віру; це справа совісті і ніхто до цього не сміє вміщуватися». Написано дуже виразно. Написано одначе в 1903 році, в часі, коли Ленін обробляв теорію грядущої революції. Написано (і не раз повторено) для того, щоб здобути симпатії і підтримку для своєї революційної авантюри.

Інакший вже тон листа, якого Ленін написав з приміткою «строго таємний, в ніякому разі не розмножувати», 19 березня 1922 р., члену ЦК РКПб В. Молотову.

Зміст цього листа відноситься до події, що відбулася на чотири дні скоріше, тобто 15 березня 1922р. Цього дня до міста Шуя, яке є віддалене при бл. 300 км. на північний-схід від Москви, прибула спеціальна урядова комісія, щоб конфіскувати всі дорогоцінності в місцевій церкві. Конфіскація проходила з наказу Уряду Леніна для

того, мовляв гроші з продажу церковного майна призначатимуть на зупинення пошести голоду, яка того часу набрала в Росії катастрофальних розмірів. Через великий опір і протести віруючих, які недопускали чекістів у церкву, покликано, для підтримки міліції, ще спеціальний відділ війська Червоної армії. Було багато вбитих і ранених. З церкви спецкомісія віднесла срібні речі вагою 50 кг. Ленін в листі до Молотова з вдовolenням згадує цю подію і подає: »Взяти в свої руки фонд в ціні декілька мільйонів золотих рублів (а може навіть і мільярдів) ми повинні за всяку ціну. Зломити опір (духовенства) з такою жорстокістю, щоб воно не забуло цього на протязі кількох десятиліть.«

Дальше Ленін подає директиви, щоб в м.Шую вислати члена ВЦИК «і дати йому усну інструкцію», щоб той арештував в місті »не менше кілька десятя представників духовенства, мішанства і буржуазії«. Політ бюро опісля зарядить, щоб процес проти шуйських віруючих »закінчився не інакше як розстрілом більшої кількості впливових і небезпечних чорносотенців, а по можливості не лише в Шуї, але і в Москві та інших духовних центрах«. »Чим більшу кількість представників реакційної буржуазії і реакційного духовенства вдасться нам розстріляти, тим краще«.

Ні в одному виданні творів Леніна не поміщено текст цього листа. Згадується, що такий лист був написаний (Твори, том 45., стр. 666-667, Москва 1964., але без уведення змісту. Що подія в Шуї була дійсною, потверджує це і газета »Правда« Но. 101, з 1922 року в статті про кару смерті, яку винесено 10 травня 1922р. проти арештованих шуйських віруючих. Повний текст цього листа опублікований щойно в »Хроника текущих событий« Но. 9, з приміткою: - текст цього листа знаходиться в Центральному Архіві Партії в Москві під номером ЦПА ІМЛ Ф.2., або хронологічно 22954.

Конфіскацію церковного добра можна б до тої міри оправдати, якби це було служило насправді для подолання голоду. В дійсності конфіскувалося для того, щоб большевицький уряд почував себе матеріально міцним на Генуезькій конференції.

Так на практиці виглядала толерантність Леніна і його уряду до релігії, до християнства. Якщо всі пізніші, включно з сьогоднішнім, партійні вожді Радянського Союзу твердять, що вони ідуть слідами Леніна - треба мати на увазі та пам'ятати й сліди про які свідчить згаданий його лист з 19 березня 1922 року.

Застосування brutальних методів для придушення релігійних проявів советських громадян, явище чи не щоденне. Про це інформують нас підпільні матеріали, які продістаються з Советського Союзу на Захід. Щоб не викривати дійсний стан релігії і віруючих в СРСР, советська режимна пропаганда, в численних статтях, пише про великі успіхи атеїстичного світогляду, пише будьгоби в суспільстві СРСР »навіки підірвано коріння релігії«. Ці статті намагаються доводити, що поодинокі релігійні прояви в соціалістичному суспільстві помітні »тільки« серед найстаршого покоління. Створюється інколи враження, що партійний апарат з нетерпеливістю чекає на смерть тої найстаршої генерації, бо з нею »помре« і релігія. Статті знов повні псхвал на адресу молодого покоління, яке вже »засвоїло« атеїстичний світогляд і нову комуністичну мораль. Але слідкуючи довгий час за проблемою релігії й атеїзму в СРСР, людина відкриває не раз інакшу, навіть

протилежну, дійсність:

Тут партієць дав священику охрестити дитину, там знов комсомольці ходили молитися, ще інші носять хрестики на шиї і т.д.

Партійні пропагандисти, пишучи про «успіхи» атеїстичної пропаганди серед населення Советського Союзу, покликаються завжди на якісь абстрактні, ніде неопубліковані соціологічні дані і статистики з яких гейби було цілком ясно які советські люди є атеїсти.

На ювілейному засіданні (11-12 травня 1967) робітників Інституту наукового атеїзму Академії суспільних наук при ЦК КПРС, директор А. Окулов подав такі результати соціологічних дослідів:

Не менше 15% населення міст і 30% населення сіл заявляє себе віруючими. В дійсності це означає, що мільйони людей СРСР в якому-небудь способі релігійно активні. (Наука і Релігія, No. 8, стр.16, 1967). Це, розуміється, важко оцінювати як успіх воюючого атеїзму. В державі, в якій атеїстичний світогляд є обов'язковим для всіх, хто бажає поступати вперед і робити кар'єру, є кожен соціологічний дослід про релігійність призначений на неуспіх. Велике число людей, бажаючи обійти конфлікт з властями, заявляють себе формально атеїстами. Численні випадки свідчать також і про те, що люди, формально вважаючи себе членами партії чи комсомолу, прямо визнають свій релігійний світогляд чи приналежність до церкви. Це робить режимові велики труднощі.

Газета «Московський Комсомолец» (15.4.1973), в статті «Бій безпринципальності» таку дійсність потверджує.

Комсомольська організація ЦУМ (Центральніе Универсальніе Магазины) в Москві начисляє 1400 членів. Комітет змушений признати, що «з 1400 комсомольців кожний десятий, значить 140, переконані в непотрібності атеїстичної пропаганди». Велике число, як зазначає газета, взагалі не вияснило свого ставлення до релігії, інші знов вважають можливим брати участь в релігійних обрядах.

Дві членки цієї комсомольської організації дали священикові охрестити своїх дітей. Автор статті, пригадуючи кару як конечний середник проти таких «проступків» стверджує хаос і «безпринципальність», яка є коренем всього зла.

Хрещення дітей в СРСР це одна з найбільших проблем, яка турбує партійний апарат. Щоб цьому перешкодити, 22 грудня 1964р., було видано циркуляр за підписом тодішнього Патріярха Алексея про обов'язкову реєстрацію хрещення. Таким чином батьки, даючи хрестити дитину, змушені виказати себе пашпортом. Це потім приводить до переслідувань з боку уряду. Якраз це мав на увазі письменник А. Солженицін у своєму відомому листі до Патріярха Пімена, під час Великого посту в минулому році. Він писав: «Чи можна уявити собі, щоб під час апостольських проповідей, коли за словами перших учеників Христа, хрестилося по кілька тисяч народу, перед доконанням тайни (хрещення), вибрані члени церковної спільноти, за дозволом Апостолів записували всіх бажаючих хреститися, а опісля передавали ці списки в руки римської чи юдейської адміністрації?... якраз такий стан існує сьогодні в Російській Православній Церкві». Так, цей стан існує. Існує він і наперекір обов'язковій реєстрації. Журнал «Молодой Комуніст» (1968 No. 11) в статті «Народилася людина», за підписом доцента катедри філософії Горьківського Університету Б. Зеленкова,

пише: «...ми зробили спробу, в'яснити методами конкретно-соціологічного дослідження причини практикування обряду хрещення дітей молодих батьків. Дослід проводився анкетним способом в м. Горький». Результати з трьох районів були такі: 60% батьків, хрестивши своїх дітей - молоді люди віком до 30 літ. З основною освітою з тих 60% є тільки 4,3%. Майже 50% батьків, твердить журнал «Молодой Коммунист» мають середню освіту. Хрестять дітей освічені люди, які, мовляв, «засвоїли 'науковий' світогляд».

Подібна дійсність є і з вінчанням в церкві. На сторінках української еміграційної преси вже згадувалося про це як наприкінці 1970 року в Києві, в Успенській Церкві вінчалася молода комсомольська пара. Оцим «безобразієм» занималася свого часу і газета «Комсомольская Правда» (16.10.1970, 28.7.1971). Звичайно, газета намагалася звести цю подію в рамки анекдоти, мовляв, молода пара хотіла щось надзвичайного, щоб це запам'яталося на ціле життя і т.п. Але це не був самотній випадок. «Молодежь Молдавии» (16.6.1973) обурюється на факт, що в селі Кайнари «тільки в минулому році із 30-ти реєстрованих (треба розуміти урядову реєстрацію) шлюбів 22 було повторено ще і в Церкві». Автор, що мав - видно - трошки здорового глузду додав «а вінчаються, як відомо в загальному і в цілому ніяк не старці...»

Подібних прикладів ми можемо навести ще десятку, але вони тут уже непотрібні. Ні з тих, тут публікованих, ані з дальших десяткох подібних, не стараємося доводити, що советське суспільство є суспільством релігійним. Ним воно не є, але - є воно сильно позначене релігійними проявами. Багато більше ніж цього признає офіційна режимна пропаганда. Тільки так можна пояснити собі факт як напр., що в 1960 році було в СРСР тільки на російській мові публіковано 1300 книжок, брошур і більших статей на тему релігії й атеїзму. А що релігія не є поширена тільки серед найстарших, що вона має багато прихильників серед сьогоденної молоді, це не є «капіталістична вигадка», а дійсність. Потверджують це і республіканські комсомольські з'їзди. На останніх з'їздах комсомолу в Молдавії, Киргизії, Азербайджані, на Україні та інде, в головних промовах секретарів ЦК Комсомолу неоднократно підкреслено «потребу посиленого наступу» на релігію й інтензивнішу атеїстичну пропаганду». Зачислити до цього десятки якщо не сотки атеїстичних товариств, кружків, катедр атеїзму на університетах і тисячі лекторів - це все дає образ, що тзв. «науковий» світогляд, вироблений Марксом і Леніном є далеко ненауковим і слабим супроти релігійного почуття людини. Можна сказати, що якби марксизм-ленінізм менше уваги приділяв суспільним «скочкам», а займався більше науками про буття, про метафізику людини і її відношення до надприродного, тоді б можна сподіватися - під умовою їхньої доброї волі - нових для них відкриттів на полі релігії.

Викладач з Архангельська Е.С. Петрова, напередодні святкування 50-ліття Советської влади писала до журналу «Наука і релігія»: «Мені дуже соромно і болюче, що ми, наближаючися до великого свята Радянської власті, не поборили релігію...»

Вже 55 літ марно намагається СРСР доказати свою передовість і науковість, але надаремно. Супроти релігії матеріалістична доктрина не видержить.

30 — ЛІТТЯ БЕЗКОМПРОМІСОВОЇ БОРОТЬБИ

Від 24 до 27 червня ц.р. відбулися в Лондоні /Англія/ наради АБН, що його очолює Дос. Я. Стецько та ЕРС /Європейської Ради Свободи/ на чолі з п. Оле Бйорн-Крафтом, бiвшим міністром зовнішніх справ Данії. Відмітимо з свого боку, що Анти-більшевицький Блок Народів стоїть вже 30 літ на пробоевих позиціях безкомпромісової боротьби. Цього року припадає ювілей, що є лиш одним з етапів і продовженням боротьби з червоним окупантом.

Під час конференції, що нею провадив Дон Мартін /Голова Британської Ліги за свободу/ промовляв Я. Стецько. Достойний промовець ствердив, що сьогодні АБН мусить держати прапор безкомпромісової боротьби у велитенському змагу за свободу ще вільного світу... Головним гаслом сьогодні, підкреслив промовець, є **визволення, а не капітуляція!** Під цим гаслом відбувалася конференція АБН.

Відкриваючи конференцію, Дост. Я. Стецько наголосив безкомпромісовість боротьби проти Росії, носія зла, і комунізму. АБН є захисником національної держави проти імперії і комуністичної тиранії, та носієм визвольного націоналізму проти загарбницького свавілля.

АБН зродився у Житомирських лісах у боротьбі проти нацизму і більшевизму, двох найбільших світових язв. АБН засновували 12 народів і з часом став пробоевиком ідеї і Людини, також в країнах вільного світу.

Під час цілої конференції звучали акорди впевненості у національно-визвольну концепцію АБН, довір'я до цієї концепції і широї віри у її перемогу.

Офенсивний дух, якого потребує Захід щоб врятуватися від червоної заглади, може дати Заходові ідейна плятформа АБН. Під час масового віча на Трафальгар Сквер можна було відчутти силу переконання промовців. »Ми віримо в перемогу наших націй«, висловився перед багатотисячною публікою голова Британської Ліги за свободу Дон Мартін.

Під час Конференцій АБН-ЕРС виголошено низку доповідей на теми визвольно-революційної боротьби. Промовляли: п. Оле Бйорн Крафт, колишній міністер Закордонних справ Данії /через похилий вік уступив з функції голови ЕРС/ »Міжнародня ситуація і Європейська Рада Свободи«; проф. д-р Т. Оберлендер, колишній міністер Німецької Федеральної Республіки, на тему: »Небезпека політики заходу по відношенні до советської імперії«. Пані С. Лябен »Дві концепції для похорону Європи«. П. В. Косик, ред. і видавець »Ль'єст Европеєн« представив справу переслідувань в СССР. Він доповідав про мучеників за національні і людські права в російській

1. Промовляє п. Я. Стецько

2. Сумівська оркестра

3. СУМ маніфестує

4. Юначки з написами

5. Під колумною Нельсона

Загальні види з віча в Лондоні

імперії та акції в їхній обороні. Д-р Курбан промовляв на тему визвольного націоналізму в російській імперії.

Про націоналістів і дисидентів у ССРСР говорив д-р С. Галамай. Полковник Д. Космовіч /білорус/ вказав у своїй доповіді на поневолені нації, як на невикористану занедбану суперпотугу. Його доповідь відчитав Д. Бунчун. Д-р Іван Дочефф /болгарин/ висвітлив тридцятиліття від заснування АБН. Невдатна угодницька політика заходу знайшла своє висвітлення у темі п. Л. Зурабашвілі «Східня політика заходу, як промотор світової російської агресії». Представник хорватів д-р А. Боніфаціч проаналізував ролі титоїзму в комуністичному та вільному світах. Д-р К. Дренікофф /болгарин/ накреслив у своїй доповіді «Чого боїться Москва».

З замітніших подій, які відбулися на конференції, згадуємо лиш, що Дост. Я. Стецька переобрано президентом АБН та іменовано почесним членом ЦК АБН колишнього міністра Данії п. Оле Бйорн Крафта.

Крім доповідей відбувалися рівно ж і панелі поневолених народів під керівництвом литовця д-ра Й. Кашкелія, голови АБН Канади. На панелі виголосили доповіді й молоді сумівці Аскольд Крушельницький, представник української молоді, представниця молоді Грузії С. Зурабашвілі, та шведський, англійський, хорватський і лотиський делегати. Борис Юрків, член КУ СУМ Великобританії, провадив нарадами.

Масовою маніфестацією /понад 5.000 учасників/ закінчилася ця успішна конференція ЕРС – АБН. Віче відбулося в піднесеному дусі. Після молитви і славнів відкрив віче голова об'єднання Американських Приятелів АБН у ЗСА І. Дочефф.

Промовляли Дост. Я. Стецько, Крістофор Джуліф /Швеція/, молодий діяч в Канаді мгр Ю. Шимко /він передав привіт від колишнього прем'єрміністра Діффенбейкера/, Ерік Патлер /Австралія/, п. Бунчук /Білорусь/, д-р Ілліч /Хорватія/, К. Дреніофф /Болгарія/, полк. Назаренко /Козакія/ п. Клядікет /Чехо – Словакія, панна Аделя Лемберг /Естонія/, п-і С. Лябен /Франція/, д-р Морінс /Німеччина/, п. Л. Зурабашвілі /Грузія/, п. Томпсон /Латвія/, д-р Б. Гаїт /Туркестан/, д-р Яркий /Туреччина/, д. Я. Деремента /Україна/, д-р Чолівський – ЗСА і пані мгр. С. Стецько.

В промавах промовці перестерігали Захід, підтримували визвольні змагання європейських і азійських народів. Головна думка: мир світові через крах Москви! Лиш на руїнах московської імперії можуть вирости здорові Нації.

Під час віча под. С. Гринюк прочитала апель сумівської молоді. Для розваги учасників виступало кілька мистецьких груп: манчестерський хор під батутіоу маєстра Я. Бабуняна, вокально-музикального тріо з Лондону /М. Волчанська, та сестри К. та І. Андрусян/, сумівська орхестра з Гуддерсфільду під керівництвом молодого сумівського диригента З. Сидора.

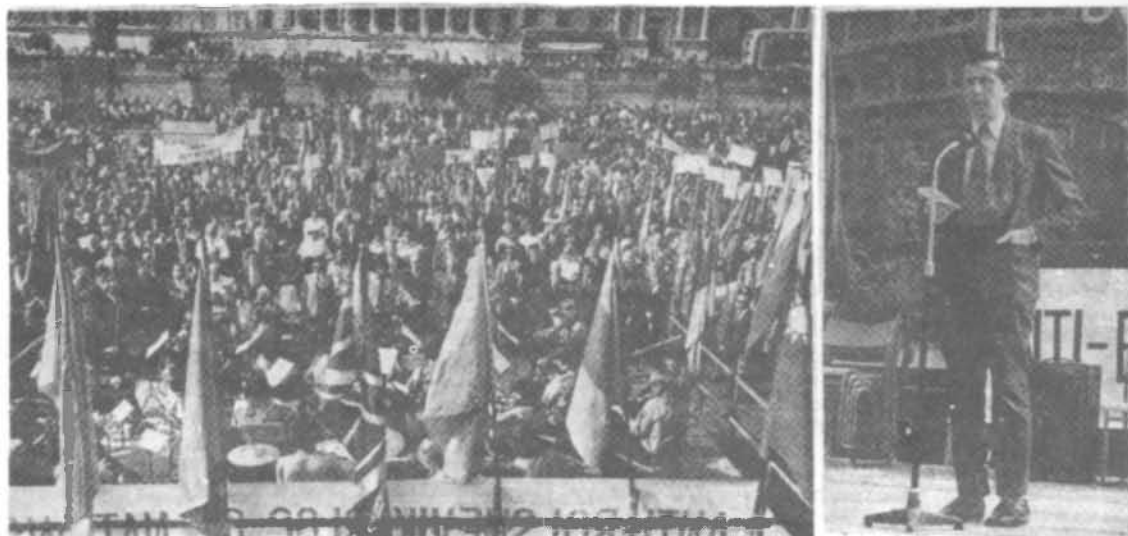
Відомий поет М. Верес так висловився про масову маніфестацію на Трафальгар Сквер: «Я бачив, що навіть високопростірний адмірал Нелсон нашорошив свої вуха, щоб докладніше почути звучання укр. мелодій...»

Віче, яке всіх присутніх сильно піднесло на душі, показуючи силу поневолених народів у єдності, заквив І. Дочефф.

Варта згадати, що на Конференцію АБН наспіла незлічено велика кількість політичних привітів від церковних, політичних і громадських установ. Привіт ЦУ СУМ подаємо окремо.

О.Р.

На вічу промовляє п. Д. Мартін, голова Брит. Ліги Свободи

НАША ВИЗВОЛЬНА БОРТЬБА І ПРОБЛЕМА ЖЕРТВ

*/продовження / Передрук з крайового видання
«Повстанець» ч. 8-9 за серпень-вересень 1948 р.*

По-третє, коли сьогодні більшовики ввели на міжнародну арену свою агентуру, т. зв. «уряд УССР», для того, щоб доказати світові, що нібито український народ має свою незалежну державу, що в ССРСР нібито немає ні національного, ні жодного іншого гноблення, – саме сьогодні пекуча потреба в фантах, які б доказували, що сьогоднішній більшовицький київський нібито український уряд – це ніщо інше, як агентура більшовицької Москви, що цей уряд не має нічого спільного з інтересами українського народу, не представляє цих інтересів, що український народ не підтримує цього уряду, прагне до його повалення, прагне до свого визволення з-під більшовицької Москви, до свого повного усамостійнення. Сьогодні є пекуча потреба в актах, які б доказували, що в ССРСР існує національне гноблення, існує диктатура, терор, експлуатація працюючих, немає демократії, існує протисталінська революційна боротьба. Все це блискуче доказує наша сьогоднішня революційна боротьба. Якщо б не було сьогодні нашої боротьби, нашому Закордонному Представництву важко було б доказувати світові, що всі мануїльські, петровські, бажани – це московські агенти, зрадники українського народу, а не його представники, що вони на кожному кроці брешуть про український народ. Факти нашої боротьби для Закордонного Представництва УГВР в його роботі – найпереконливіші аргументи проти більшовицької брехні, проти більшовицьких підступів.

По-четверте, внаслідок співпраці ССРСР з західними аліянтами в час війни і, в зв'язку з тим, внаслідок широкої більшовицької пропаганди в цих країнах, широким масам цих країн важко здати собі справу зі справжньої суті більшовицького режиму, більшовицького ладу. Перешкоджає бачити ССРСР таким, яким він фактично є, і те, що ССРСР разом з західними аліянтами переміг гітлерівську Німеччину і в цей спосіб завоював собі до деякої міри симпатії непоінформованих людей у світі. Якщо б не було нашої протисталінської боротьби, яка мусить застановляти всіх думаючих людей і, вкінці, розкривати забріханість більшовицької пропаганди, знову важко було б переконувати маси в тому, що більшовизм – їх найбільший ворог, що його треба знищити.

В цьому місці треба також пам'ятати про те, що внаслідок великого поширення партизанських форм боротьби серед різних поневолених, головню гітлерівцями, народів, ця форма маніфестації справжньої волі народу завоювала собі в останній час право громадянства

в світовій opinii. Хоче сьогодні хтонебудь доказати світові свою ворожість до гітлерівського режиму в недавньому минулому – докаже її фактами боротьби національного «руху опору». І світ лише такі факти приймає, як достатньо переконливі аргументи. Наша сьогоднішня боротьба – це також найпереконливіший для світу доказ нашої ворожості до большевицького режиму, наших самостійницьких прагнень.

По-п'яте, нашою боротьбою ми остаточно переконуємо всіх тих, кого ще треба переконувати в цьому, що нам належить місце серед народів світу. Для майбутніх поколінь створюємо моральнополітичний капітал, на якому вони будуть виховуватися, з якого будуть черпати снагу і сили до дальшої боротьби. Це, зокрема, важливий для нас момент також тому, що боротьба сьогодні ведеться при відсутності збручанського кордону, на неї дивляться маси всієї України. Ось чому нам доцільно вести протисталінську боротьбу сьогодні, ось чому доцільно сьогодні класти навіть більші жертви.

Жертви, які ми складаємо в нашій боротьбі, хоч як це звучить парадоксально, в жодному випадку не означають того, напр., що ми, як народ, в політичному відношенні слабнемо. Навпаки, вони підтверджують наш ріст, наш рух вперед. В наслідку того, що ми пішли на жертви у Визвольних Змаганнях 1917–1923 рр., ми, як нація, в період між двома світовими війнами були сильніші, як до першої світової війни. В результаті нашої теперішньої боротьби, ми, знову, як нація, незважаючи на понесені втрати в людях, будемо напевно сильніші завтра, як сьогодні. Це й є особливість визвольної боротьби поневоленого народу. І про цю особливість ми, коли розглядаємо питання жертв, мусимо обов'язково пам'ятати.

У зв'язку з питанням про те, чи доцільно нам саме сьогодні класти жертви, ми хотіли б зупинитися ще над однією справою. Дехто з наших громадян, говорячи про жертви, звичайно, зітхає тому, що, мовляв, вони, може, падають ще «заскоро», що вони ще, може, «передчасні», що ще не настав, може, «відповідний момент» до такої боротьби. Так, звичайно, думають громадяни, які дуже по-шкільному, можна навіть сказати – по-дитячому розуміють питання нашого справжнього визволення. Їм здається, вони навіть переконані в тому, що в ході подій може існувати лише один такий рішальний для боротьби поневоленого народу момент, коли варто піднімати широку збройну боротьбу. В такий момент, так звичайно говорить такий громадянин, не жаль навіть найбільших жертв. Їм здається, що це зовсім проста справа підняти в такий момент весь народ, як один чоловік (вони обов'язково лише так про цей момент говорять і лише так собі його уявляють). І що цей повсталий народ з усієї сили вдарить по ворогові, з якого і сліду не останеться, і ми найдемося нарешті вже в своїй державі.

Що в ході подій і революційної боротьби народу може заіснувати такий вирішальний момент, коли треба цілий народ кинути на боротьбу, коли треба повести остаточний наступ проти окупантів – це так. Але найскладніше завдання визвольного руху – вміло використати

цей момент, перемоги в ньому. Навіть найбільш сприятливий для визвольної боротьби народу момент останеться невикористаний, якщо під час нього народ не буде як слід підготований до рішальної боротьби. А як же ж народ до цієї рішальної боротьби може підготуватись? Він може підготуватися до неї лише в той спосіб, що зробить перед тим кілька солідних репетицій, проб. Кожна армія своє теоритичне знання старається перевірити, закріпити, поглибити практично на маневрах. Кожна з сучасних армій досягла вищого ступеня воєнної майстерності лише в результаті воєнних дій на бойових фронтах під час останньої війни. Не інакше стоїть справа і з революційною боротьбою. Самого бажання не вистачає щоб перемоги у відповідний момент. В цей момемт треба вже також мати у вищому ступені засвоєне мистецтво перемагати. А таке мистецтво здобувається лише в практичній боротьбі. Це тим більше важливо, що, як встановлено на основі історії, такий досвід мусить собі самостійно здобувати кожний нарід, часом навіть кожне покоління. Отже, якщо навіть наша сьгоднішня боротьба – це лише «репетиція», наші «маневри», а такий висновок з огляду на теперішню міжнародну ситуацію ще дуже передчасний, то і в цьому випадку вона доцільна.

Доцільні й складені в цій боротьбі жертви.

А тепер відповімо ще на останнє питання. Чи не можна нічого зробити, щоб ці жертви були менші?

В цьому напрямі можна навіть зробити дуже багато і не треба на це надто великих зусиль. Тільки треба щоб кожний учасник українського революційно-визвольного руху, кожний громадянин, який живе легально, точно виконував всі накази, інструкції, вказівки та доручення, що їх видає наш Провід. Особливо треба, щоб усі вони про справи українського революційно-визвольного руху взагалі не говорили з невтаємниченими особами, навіть з його учасниками, якщо вони до даної справи не мають ніякого відношення, щоб добре конспірували себе в оточення і роботу, не поступали легкодушно і недбало, якщо йдеться про справу безпеки, училися з досвіду і других учили, щоб звертали собі взаємно увагу на промахи й недотягнення.

Коли кожний буде пам'ятати, що 9/10 наших жертв – це жертви внаслідок доносів, всип, до яких не один з нас причинився своїм язиком, лінивством, невиконанням наказів (варти, криївки, забезпечення на постоях і т.п.) та інструкцій згори; коли кожний буде здавати собі справу з того, що він завжди співпрацює з сексотом тоді, коли забагато говорить; коли кожний буде тямити, що не вільно легковажити собі таких справ, як розвідка, забезпечення, варта, наказ, досвід, пам'ятати, що втома, забуття чи занедбання не виправдують промахів в тому напрямі і що життя та безпека кожного – це не тільки його особиста, а й загальнонаціональна справа, – тоді число жертв значно зменшиться, український революційно-визвольний рух стане непереможний, а це в свою чергу, прискішить день нашої остаточної Перемоги, – прискішить здобуття Української Самостійної Соборної Держави.

ГОЛОС СОВІСТИ

Нещодавно в «Шляху Перемоги» появилася знаменна заява князя Олексія Довгорукого, нащадка київської династії, що усвідомив собі своє українське походження і рішився визнати публічно свою українську тотожність. Йому тепер 25 літ, вік в якому людина мусить собі відповісти на таке питання, як національна приналежність. І він це зробив, заявивши «Я – Українець!»

Молодий князь народився в Африці і не бачив на очі країни своїх батьків і древніх предків. Живучи серед інших рас і народів і слухаючи оповідань своїх батьків, які раніше були на службі російської імперії, однак зберегли свідомість своєї духової приналежності до культури Київської держави, а не до штучного слов'яно-фінсько-татарського витвору й сумішу він повернувся до чистих джерел духовості свого народу – до України.

Його заява є голосом душі українського народу в шляхотному серці молодого людини, що хоче віддати всі свої духові і фізичні сили на службу своєї нації і її державного будівництва. Він закликає також всю українську молодь на вигнанні, щоб вона усвідомила собі свою місію і гордо та голосно всюди заявляла: «я – українець!» Цей усвідомлений поворот до рідного українського роду належить палко привітати і зробити з нього прапор для всіх цих, що досі соромилися, або не мали стільки відваги, щоб визнати прилюдно свою українськість. Знаємо, що коли постане вільна українська держава, тоді мільйони «потурнаків» схочуть бути приналежними до українського народу, бо це буде пов'язане з певними вигодами і матеріальними перспективами. Тепер одначе, коли українська справа крім перспективи боротьби і жертв, нічого не може обіцяти для навернених на лоно українства осіб, таке навернення вартє найбільшого признання і високої оцінки. Тому вітаємо князя Олексія серед нас і тішимося з його вибором шляху боротьби за українську Правду. Тут подаємо текст його заяви.

Ред. «Авангарду».

Я – УКРАЇНЕЦЬ !

Ця велика фраза може видаватися звичайною, нормальноремальною, або й зовсім неймовірною, залежно від того, хто її почує. Що ж до мене, — то вона для мене більш як природна.

Коли хто має своїми предками князів Рюрика, св. Ольгу, св. Володимира, Ярослава Мудрого й багато інших, — хіба ж можна щось інше сказати?

Найважливіше для нашої еміграції сьогодні — це почуватися українцем, не зважаючи на проминальні роки, а навіть покоління. Бо ж немає нічого

гіршого, більш принизливого й небезпечного, як звання емігранта. Але воно янраз може скріпити нашу національну ідею й зробити її сильнішою від скелі!

Я з'явився серед вас як доказ, що можна народитися, виховатися, зрости і провести довгі роки на вигнанні й там щойно познайомитися з Батьківщиною й вивчити її мову, як це було саме зі мною, — і після років нелевности і вагань, залишитися тим, чим був у серці й душі: справжнім сином України, служити їй до загины.

Я народився, рівно чверть віку тому, далеко від рідної землі, але мав щастя, славити Бога, проживати з дитинства в атмосфері національних традицій і патріотизму. З дитячих років, мій батько й дід розназували мені про нашу історію, про золотoverхій Київ, про могутнє Данилове королівство й про ролю, яку наші предки грали колись в Європі, але теж і про московський обман, що як колись, так і тепер, фальшує правду, щоб відібрати Україні все, що в минулому творило її самобутність.

Для тих, хто знали мого діда, ннзя Микола, що намагався піднести Україну до рівня великих націй з допомогою символу Київської Монархії, — як і сам рішився це робити, — для тих, хто знали мого батька, князя Ігоря, отамана Донських козаків 1918 р., — для них признання одного з Рюриновичів до українства це така самозрозуміла річ, як сонячне світло, запах землі, чи весна.

Ми, — так як Київ, Україна, наша Церква, як усі українські роди, — нас усіх силою приєднала московська імперія та примусила до російської палітури, яку ми в душі відкидаємо. Іноли після трьох сторіч нашого винародовлення, — наша династія й її молодий сучасний голова, — чуються українцями — то сталося те, що мій батько називав «українським чудом», чудом усього Українського народу. Нехай же всі, зокрема ж молодь, — усвідомлять собі цю істину!.. Неважливо народитися на вигнанні, неважливо мати іншу тимчасову приналежність, неважливо мати перед собою ще роки вигнання в перспективі! Важливе те, щоб піднести голову і гордо проголосити: я — українець!...

І зробити це, зберігаючи на дні душі оту іскру від наших батьків, яку маємо передати нашим синам, щоб завтра проснити нею нашу Батьківщину — звільнену й очищену. Слід стіснити наші ряди, забути все, що нас ділить, залишити безплідні суперечки, різниці наших думок чи походження й не думати ні про що інше, як тільки про цю єдину річ: я — українець!

Олексій, ннзя Довгорукий

ВИБІР З ПОЕТИЧНОЇ ТВОРЧОСТІ В УКРАЇНІ

Життя поступає вперед, а в парі з цим виникає творчість молодих, не зважаючи на всі барикади і труднощі, які доводиться поборювати. Слідкуючи за творчістю молодого покоління в підневільній Україні, можна запримітити послаблення тієї творчості в порівнянні з 60-ми роками, як на кількості творчих талантів так і по якості того, що попадає на друкарські машини. Треба думати, що талантів не поменшало, тільки сувора цензура московських наставників в Україні прибрала до рук усе, що виходить з творчого українського літературного ґрунту і дозує те, що може побачити широкий світ. Так і видно як талановитіші одиниці мусять давати данину лєнінам і партії, щоб могли кілька рядків написати про те, чим наповнене серце і наснажена творча уява. Тут подаємо кілька зразків тієї творчості за журналом «Прапор» ч. 8 /Харків/ 1972 рік, залишаючи на боці вимушені чи несвідомі пеани богам режиму.

Ред. «Авангард»

з поетичних паростків у поневоленій Україні

Володимир Міщенко – уродженець, мабуть, Донеччини, бо нема подано ні року ні місця народження, а тільки згадка, що прибув з Донеччини у Придніпров'я, де працює в редакції промислово-технічних передач обласного радіа. Про нього критик каже, що він «по-чоловічому стриманий, довірливо відвертий. Свідомо уникає менторського тону, свій життєвий досвід не ставить над читацьким – він поважає уявного співбесідника і не нав'язує своїх міркувань, чи висновків. Більшість його поезій звучить як запрошення до співпережиття летючої миті реальності». І далі – «Метафора для нього – засіб живописання думки. Бо він свідомий, що поезія – спосіб малювання мислі і почуття.»

Володимир МІЩЕНКО

БАТЬКІВЩИНА

*Слова тьмяніють, наче мідяки,
Коли до них вдаються повсякчасно.
Буває, мовиш — заіскряться ясно,
Мов за чарівним помахом руки,
А іншим разом — наче шарпаки,
Скоцюрбляться, злиденні, і погаснуть,*

*Дивуєшся: слова ті самі, власне,
Береш з тієї ж мовної ріки...
«Синонімів шукайте» — радять люди.
...Є Слово, що було і завше буде.*

*Замінників я не знайшов йому.
Воно — і біль, і радість, і розпука,
І тихе щастя, і солодка мука.
Його навек з собою я візьму.*

ЧЕРВЕНЬ 1941

*Чи то були погожі літні дні,
Чи невимовно невгамована тиша, —
Не знаю. Тільки чув, як небо дише
І п'яно пахнуть вишні в вишині.*

*І далі неозоро запаши,
І трав чуби, що вітерець колише, —
Все пам'ять занотує і запише
І відкладе у спогадах на дні,*

*Хронологічно викарбує дати,
Щоб ми могли належне їм віддати
І все пройти — з початку до кінця...*

*Про сонце любить думати людина,
Чому ж нараз стискаються серця,
Коли погожі згадуємо днини?*

ОСІНЬ

*Тугих зимівок тихі береги,
Ясний прибіт шедеврів Самиренка.
Чаплинка (хоч за віком і старенька,
Та повна ще зеленої снаги).*

*Качки в міцних обіймах окуги,
Метелики, яскраві одноденки.
За тиждень завітає Морозенко —
І стане срібно-срібно навкруги.*

*Запахне тонко жостір біля саду
В тумані, як у синім самосаді,
І приїде грудень, як там не крути.*

*Та не померкне даль багряночоло.
І житиме сьогодні, як учора,
Казковий світ вигадниці Пати.*

З ДОРІГ

*Синіми губами надвечір'я тулиться
До мого плеча. До знайомих вікон.
І так пахне інеем присмеркова вулиця,
Рідна до нестями, сходжена без ліку.*

*Як же ти повужчала за мою відсутність!
Тільки крони сосен уп'ялися в небо...
Я, твою збагнувши первозданну сутність,
Наблукавшись в світі, повернув до тебе.*

*Батьківщино, хто ти? В далях вирлооких
Мандрував до тебе, не скорявся втомі.
Я шукав це слово по світах широких,
А воно так ясно в нашій домі!*

Іван МИРОНЕНКО

ПАМ'ЯТЬ

*Дерева! Будьте прапорами
Над невідомими могилами.
Хто, як не ви, дивитись прямо
Вмієте,
Хоч як журба не хилить.
Людини сутність — пізнавати світ,
І так, щоб тіло нило втомюю.
Глибійть корінням, ґрунт шукати свій,
Зерниною посіявшись вагомою.*

*Дерева... Ви — то мудрий світ!
У плетиві вітрів
Є ваша мужня сила
І як же вас не розуміть,
Коли тріпоче стокрило.
І прорости на диво з див:
У серці — радістю, усмішкою в очах.
Бо недаремно світ наш породив
Спрадавна працю сівача.*

Іван Мироненко — названий в рецензії «поетом робітником», поезії якого «вражають стриманістю рядків, якоюсь анварельністю кольорів — двома-трьома мазками малювати настрої, почуття». Говориться також про те, що поет виходець з села, але «залюблений і в гомінке робітничого міста, і в природу — у свій край, у свою місцевість, де «білі хати гріють спину», а бабуся варить йому борщ 'у горщину опішнянської вроди'». Нема подано також ні місця ні дати народження. Натомість під віршами є подано місто Харків, як місце написання.

ЛЮБЛЮ

*Люблю,
Вкраїно, надвечірні ниви,
Легкий, весняний хмароплин,
Люблю! Цим і щасливий, —
Любов'ю чистою, як синь.*

*Люблю
Дідів великочолих,
Вечерний дим із їх люльок.
Люблю! Не розлюблю ніколи,
А долюблю й за тих, хто змовк...*

ДЖЕРЕЛО

*Ти така, як багато інших,
Тільки серцем до тебе звик.
Без джерел і ріка не глибока,
Ти — моє джерело повік,
Розкажу і вітрам це дужим
І медяним полям нашепчу,
Що люблю тебе всю я дуже,
А тумани вже казку тчуть...*

*Ти така, як і всі дівчата:
Вмієш плакати і сміятись,
Ти — це пісні моєї зачаток,
Ти — це сина майбутнього мати.
Ти для мене — усе прийдеши.
З крутогорів вода жива.
Иду у серце твоє обережно
Глибокі знайти слова.*

МАЛЮНОК

*Блакитна ніч на ліхтарях зависла,
Заплутавсь молодик у весняному вітті.
Хребти мостів, немовби коромисла
Тримуються натомленого міста.*

*Трамвай побіг, останній вже, здрігнути.
Зелений шум легенько замовка.
Лелечим снам в будинках бути —
Зоріє небо в маківках.*

Любов ГОЛОТА

Любов Голота – закінчила Дніпропетровський університет і працює в обласній газеті «Зоря». Автор рецензії пише, що поетична творчість молодої поетеси це – «молодий голос, в якому бриніла ніким не займана, вперше віднайдена поетична мелодія». Далі він характеризує творчість поетеси як наскрізь оригінальну і своєрідну, пишучи: «Поетизі Л. Голоти відзначаються енергійністю думки, в мелодії авторки своє бачення світу, своя зустріч з Ярославною, своє відчуття землі і хліборобських дум. Вона закохана в рідну землю, де проростають хлібороба думи – нове зерно на нові врожаї.»

ЯРОСЛАВНА

— Де ладо мій?
Сполинили розлуки,
Роз'ятрились розпуки у зінцях,
Над валом зацвіли у тузі руки:
— Де ладо мій?
Як сто вітрів —
Так сто віків між нами,
І вже тепер — молися чи кричи
Не зцілити ні сонцем, ні дощами
Зболілої чеканнями душі.

І його рани кров'ять тіло біле,
І круків крик щемить в моїх очах
Як сто вітрів — так сто віків між нами,
А сум отой ще й досі не зачах.
— Де ладо мій?
Твоє чоло надією своєю
Вінчаю, князю.
До тебе сонце й дольо прихило —
Чи сто вітрів, чи сто віків між нами.
А я в Путивлі на валу.

ПОЛЕ

За бантинами в стомі стогнуть коси.
Лиш запізнілий сонях де-не-де
У жовтні, необачний, завітє
І тихо п'є туманів перших роси.
О цій порі вагітніє земля.
Поля рожеві й ніжні, як долоні.

Вже світить осінь клени, як свічки.
І в золотих її неволі путях
Травина кожна:
— Бути чи не бути,
Чи зеленіти, чи зотліти в прах?

І набухає в її мудрім лоні
Нове зерно на нові врожайі.
І цей душевний дзвінкостій землі,
І ця прадавня матері задума —
Тут проростають хлібороба думи —
Нове зерно на нові врожайі.

Зотліти, і життям своїм
Коріння інших, як вином, впоїти...
І повторитись в них, щоб кожної весни
До забуття всю землю цю любити
Зеленою напругою трави.

Ігор КАЧУРОВСЬКИЙ

ЛЮБОВНА ЛІРИКА:

*Нехай і так. Сьогодні не заїду.
Все має бути, як веліла ти.
Холодна безнадійність краєвиду
Мені співзвучна жахом пустоти.*

*Сухий бурян під сивою вербою
І сірий сум лягає на траву.
В ті дні, коли не бачуся з тобою,
Я взагалі на світі не живу.*

*Знімка Зерова, Кленів портрет,
Від горіхів густа прохолода.
І відбився прив'ялий букет
На дзеркальній поверхні комода.*

*Та хоч блякне пахучий шкарлат,
А тобою ще повні кімнати.
І в душі як відрада відрод,
Все цвітуть нев'янущі шкарлати.*

*Тільки в розлуці, здаля споглядаючи наше кохання,
Велич його й висоту можемо бачити ми.*

ДИСТИХ:

*Скалку розбитої пляшки загнав я глибоко під ніготь.
З кров'ю і м'ясом її витяв я вістрям ножа.*

*Скалка розбитого щастя в душі зостається навіки:
Вирізать звідти її — лева такого нема.*

ПЕРЕСПІВ З ГЕТЕ

«Kennst du das Land?»

*Мій ідеал – це хутір на узліссі,
В Гетьманщині, в позаминулім віці —
Щоб дужий клен над рундуком розрісся,
Щоб визирали з трав гриби й суніці,
Над стежкою щоб нависали квіти —
Чи ти хотіла б там зі мною жити?*

*А коли візьмуть стільники з дуплянок,
Цьотливо щоб шарілися калини,
Оздобив вікна памороззю ранок,
І осінь, під прощання журавлине,
Щоб хащєю шарлатно шелестіла —
Чи жити б там зі мною ти хотіла?*

*Щоб довгої зимової години
Сидіти, ноги звисивши з лежанки,
Шукати правду в хроніці Граб'янки
Або komponувати леоніни.
І хай шаліє хуга за стіною —
Чи ти б хотіла жити там зі мною?*

МІНІАТУРИ:

*Погляд злий, холодний як зима.
І слова про біль і про розлуку.
Лиш рука без дозволу, сама,
Пестить і цілує мою руку.*

*Думав я, що лиш мені велося
І тривожно, й тоскно, й нещасливо,
Аж побачив у твоїм волоссі
Сиве пасмо, сховане дбайливо...*

*Давні перечитую листи,
Згадую далеке, пережите.
Як я міг тоді колись любити
І не знати, що іскуєш ти?*

ВАСИЛЬ СИМОНЕНКО В КОНТЕКСТІ ШЕСТИДЕСЯТНИКІВ

(в десятиліття від смерти)
13.12.63 – 13.12.73

»Василь Симоненко ввійшов у нашу літературу разом з тим поколінням, яке ще звідало згубну атмосферу сталінського свавілля, але *гартувалося в боротьбі за ширші демократичні принципи, за краще життя свого народу*. Він ввійшов в літературу разом з тим поколінням, яке для нас уособлюється іменами Ліни Костенко й Івана Дзюби, Івана Драча й Миколи Вінграновського і багатьох – багатьох інших. *Колись історики літератури, може, й не назвуть Василя Симоненка найталановитішим поетом свого покоління*. Але ми знаємо, що серед нас не було і немає поета більшої громадської мужности, більшої рішучости, більшої безкомпромісности, ніж Василь Симоненко.« 1/

Кращого з'ясування значіння Василя Симоненка в українській літературі та історії напевно немає, як ці слова Івана Світличного, друга Василя Симоненка, що сам належить до т. зв. «шестидесятників», до яких належав Василь Симоненко.

Василь Симоненко народився 8. січня 1935. року 2/ в селі Бієвці, Лубенського району на Полтавщині. Мати Василя була неписьменною, яка дуже на нього вплинула. Це видно дуже часто в творах Василя Симоненка. Батька Василь ніколи не знав і, за своїм власним твердженням, ніколи не хотів знати, бо він лишив матір і Василя ще тоді коли Василь був недолітком. Закінчивши сільську середню школу, Василь вибрав собі факультет журналістики й перебував від 1952 до 1957 року на Солом'янці в гуртожитку, студіюючи при Шевченківському університеті. По закінченню студій Василь переїхав до Черкас, де працював по різних газетах. Згодом став кореспондентом республіканського органу «Робітнича газета». Тут і залишився він до кінця свого короткого життя. 3/ 13. грудня 1963. року, не доживши двадцятьдев'яний свій рік, помер Василь Симоненко в наслідок довгої хвороби пістряка. 4/

З цього короткого опису життєвого шляху Василя Андрійовича Симоненка мало чого можна збагнути про справжнє монументальне значення поета. Це виявиться щойно після вивчення його повної творчости, після студій шестидесятників та після багатьох літ, коли впливи Василя Симоненка відкрито покажуться в Україні.

Кілька місяців перед своєю смерттю, можливо, навіть передбачаючи її, у своєму щоденнику Симоненко писав: »З іронією оглядаюся на пройдене: мені двадцять дев'ять скоро стукне, а що я зробив, чи бодай почав, значне? Не життя, а низка дрібних клопотів, дрібних невдач, дрібних розчарувань і дрібних успіхів!« 5/ Василь Симоненко був

надзвичайно вимагаючим, зокрема до себе самого. Дуже часто він себе критикував, як вище, і напевно тому він зміг так багато й так ефективно діяти. Але, незважаючи на це, Симоненко був завжди оптимістом. Це по його творах зразу видно. Ніде він не висловлює прикрости, що він живе. І ще до того він навіть приймає свої страждання і турботи з позитивної точки зору.

»Бо на світі той наймудріший,
Хто найдужче любить життя.« 6/

Він має велике довіря до людської сили й людських можливостей. Одним словом – поет життєрадісний та охочий. Його поставу, щодо докільця свого, наводжу власними словами поета, висловленими під час інтерв'ю: »Найбільше люблю землю, людей, поезію і ... село Бієвці на Полтавщині, де мама подарувала мені життя. Ненавиджу смерть. Найдужче боюся нещирих друзів. Більше мені сказати про себе нічого.« 7/ Тут, між іншим, є дуже цікаво представлено теми, які займають передове місце у його творчості: на першому місці – це земля, розуміється, Україна. Велике становище також займає мама, яка »подарувала« йому життя. І на кінці, згадки про тих »нещирих друзів«, тема, яка поруч його любови до рідного, турбує поета до найбільшої міри.

Поетична діяльність Симоненкові була найважливішою. »Вірнішого і сердечнішого побратима, ніж папір, я не знаю.« 8/ І він жив у такі часи, як і сьогодні, коли поети та інші інтелігенти займали дуже важне становище у продовженню та розвитку української нації. Поет зрозумів це. Говорячи про шестидесятників, Симоненко лише так: »Такі як я ... ми своїми кволими думками угноїмо ґрунт, на якому виросте гігант. Прийдешній Тарас або Франко ... Він виросте з нас.« 9/ Отже Симоненко пізнав який є обов'язок шестидесятників. І він вважав, що словами, ідеями, думками найкраще можна прийти до реалізації цього обов'язку.

»Як не крути,
на одне виходить,
слід би катюгам давно зазубрить:
можна прострелити мозок,
що думку народить,
думки ж не вбить!« 10/

Це є вірш поета »Як не крути«, в якому він дає до відома свої думки щодо свого способу діяння та труднощі, зв'язані з цим. Симоненко вважав цю свою працю не як щось нове, а радше як продовження чогось, що все було:

»Усе, що вони любили,
Віддай долюбить мені!
Усе, що вони не доміряли
У чорному гвалті боїв,
Хай клекотом і зав'язями
Ввірветься в думки мої!

*«Усе, що вони не домріяли
У чорному гвалті боїв,
Хай клекотом і зав'яями
Ввірветься в думки мої!*

.....

Я мушу жити й за них.« 11/

Кажучи «Я мушу жити й за них», поет бере на себе давно розпочату працю, яка ще не закінчена. Під тим, що є підкреслене, ми розуміємо, що ця мета ще не є здобута, що до здійснення цієї мети йдеться не тільки через писання віршів, але й до бою. Не трудно зрозуміти, що поет має на увазі Україну та її синів, які боролися пером та мечем, та чий мрії ще не є здійснені. Продовжувати цю працю Симоненко вважає своїм обов'язком. «Бо Симоненко віддав себе справі, яка, «не вмере, не загине», за якою майбутнє, – хоч би що там плянували шедринські градоначальники.» 12/

Але Василь Симоненко був скромною людиною. Як уже згадано, він був дуже вимагаючим, зокрема стосовно самого себе. Він часто мав сумніви супроти себе й своєї діяльності. Є багато доказів, які наводять на те, що Симоненко не мав вище-згаданих переконань на початку своєї діяльності, а радше, що він дійшов до них тільки після якогось часу. 13/ Прикладом може служити відкритий лист до «Літературної України», написаний Миколою Негодою, після смерті Василя Симоненка. Симоненко Негоду згадав у своєму щоденнику й Негода написав цей лист, щоби лишитися в довірю партії. «Не можна було помітити, як з кожним приїздом з «кавалерійських наскоків» В. Симоненко мінявся до не впізнання.» 14/ Згадані «кавалерійські наскоки» це були подорожі Василя Симоненка до Львова, Одеси, Кривого Рога, де він зустрічався з такими відомими українцями як Вінграновський, Драч, Світличний та Алла Горська. Хоч цей лист був написаний для баламучення читачів, ми можемо пізнати, що Симоненко справді перейшов певну зміну. І можливо він жалував, що пізно він вступив на цю нову арену, пишучи: «Запізніле каяття завжди схоже на позерство. Але у мене немає іншого виходу. Треба вчитися бачити себе збоку.» 15/

І разом з цим новим своїм вибраним обов'язком прийшли нові турботи й труднощі, які часто є зв'язані із працею на захист України. «Не знаю, чи це кому властиве, чи тільки зі мною таке буває. Часто сумніви нищать будь-яку впевненість в своїй мужності. *Я не знаю, як триматимуся, коли посиляться на мою голову справжні випробування.* Чи лишуся людиною, чи так засліпить не лише очі, а й розум? Втрата мужності – це втрата людської гідності, котру я ставлю над усе. Навіть над самим життям. Але скільки людей – розумних і талановитих – рятували своє життя, поступаючись гідністю, і, власне перетворювали його в нікому непотрібне животіння. Це – найстрашніше.» 16/ Тут є думки, які часто є висловлювані шестидесятниками, бо часто їм приходиться до згаданого вибору. На щастя, Василь Симоненко, може тому, що не мав змоги, ніколи не втратив своєї гідності.

Між іншим з вище-згаданого цитату виринають дві речі, варті уваги.

Перше, Василь Симоненко виявляє, що він готовий віддати *навіть своє життя* за свої переконання, за правду. Відкрито сказано – він готовий далі згинуть за Україну, ніж змінити свої почуття до неї.

І друге, тут виринає питання запродавців, або, гостріше сказати, зрадників. Часто їх згадує у своїх творах Симоненко, називаючи їх так: «духовні покидьки й заброди», «холуї», «лакузи» та «нікчеми». 17/ Це питання стосує Симоненко навіть до своїх друзів, пишучи у своєму щоденнику: «Вірнішого і сердечнішого побратима, ніж папір, я не знаю.» 18/ і знову про знайдення нових друзів у Черкасах: «Просто не зустрів я серед них духової рідні, а дружба, як відомо, не може триматися лише на раціо.» 19/ Це для всіх цікава й вартісна заувага: «лише на раціо». Не треба нам вибирати друзів тільки щоб мати, але таких, які будуть правдивими друзями. Із такою філософією вибрав собі Симоненко, як друзів, шестидесятників. І це є найважливіше.

Симоненко не жалував свого вибору, незважаючи на всі вищенаведені його сумніви. Навпаки, він гордився ним. Для цього дав приклад Іван Дзюба на вечорі відзначення тридцятої річниці народження Василя Симоненка. «В той час, як один добрий чоловік у Кремлі офіційно розділив усю радянську творчу інтелігенцію на 'чистих' та 'нечистих', на виконання цього зловісного жарту, літературні яничари кинулися уточняти списки: кого в рай, а кого в пекло, – Василь Симоненко пише вірш 'Покара' – про щастя бути вигнаним з раю.» 20/

«Не всі на світі радощі священні –

Є радощі, народжені з проклять.» 21/

«Покара»

І з тим вміло й спритно приступив він до своєї вибраної праці. У своїй передмові до радянського видання «Поезії» Василя Симоненка п. з. «Не вернувся з плавання», навіть Борис Олійник та цензура, яка перевіряла цю збірку, мусіли признати це до певної міри. «Він був комуністом того гатунку, котрому була справа до всього, котрий болів болями народу, не боявся вступити в двобій з несправедливістю, якщо вона навіть займала надто високу посаду, він хотів бачити і зробити кращою свою країну, він ішов у бій за правду без забрала, з оголеними нервами, на межі найвищої напруги.» 22/

Він став і дороговказом для своїх друзів – шестидесятників. Після XX З'їзду КПСС /Комуністичної Партії Советського Союзу/ створився серед них оптимізм, із сподіванням на покращання становищ і полегшення умовин. Але це показалося безпідставним і нетривалим. Пише Іван Світличний у передмові до самвидавської збірки поезій Симоненка: «Серед усіх нас Василь Симоненко зрозумів це, може, найскоріше, усвідомив найглибше і виразив найпослідовніше.» 23/ І також Іван Дзюба пише: «Василь Симоненко став поетом не тоді, коли написав свої перші, чи й не перші вірші, а тоді, коли на повен голос заговорив про найбільші болі свого народу.» 24/

Тепер, на вступі до творів Симоненка, треба ще дещо сказати. Перше, твори Василя Симоненка появлялися у радянських часописах, а згодом були видані три збірки, «Тиша і грім» /1962/, «Земне тяжіння» /1964/, та «Поезії» /1964/, в Україні, а збірка «Берег чекань»

/1965/ на еміграції. В Україні також видані дві казки та збірка оповідань. Захаявно є розповсюджені додаткові поезії та оповідання Василя Симоненка, а також ширше зібрання матеріалу в «Українському Віснику», ІУ. випуску /1971/. 25/

»Симоненко, за свідченням його друзів, почав писати рано, в роки навчання в Київському університеті, отже десь у середині 1950-их років. За тими ж свідченнями, він не поспішав свої перші твори друкувати, дійшовши до першої збірки щойно в 1962 році.« 26/

»...виступав він рідко, переважно з окремими віршами, якщо ж і витикалися добірки, то невеличкі. І раптом – книжка. Причому, солідна, видана в найсоліднішому видавництві республіки, «Держліт-видавні» 1962 року /тепер видавництво «Дніпро»/. Для переважної більшості читачів, котрі особисто не знали Симоненка, це було справжнім відкриттям і одкровенням.« 27/

Так описують «Берег чекань» та «Поезії» початкову «нетворчість» Симоненка. І справді, за його життя вийшла тільки одна збірка, «Тиша і грім». Та навіть ця збірка не дає доброго відзеркалення Симоненка та його талантів. На загал, Симоненко був більш слабкий у збірках, ніж у його поодиноких творах. 28/ І ще до того, як взяти збірку «Поезії», в якій є вміщені вибрані твори із «Тиша і грім» та «Земне тяжіння», то скоро видно, «Земне тяжіння» є багато кращою і в звуках поезії, і в літературі. Одна причина, безперечно, є поетичне дозрівання поета. Друга причина є його перехід на національні теми й проблематику. Соц-реалізм, офіційний напрямок радянської літератури, є дуже нецікавий. Додання національних тем, до великої міри поборює вжиток соц-реалізму й додає цим творам певного кольориту. Перехід часто бере форму ліричної поезії, яка була й є не до вподоби советському урядові. /На цьому місці слід згадати, що Симоненко часто вживає форму сонету. Але на мою думку це не додає нічого до його творчості, а навпаки, відбирає від неї ту силу й твердість які часто в ній проявляються./ І також вжиток метафорів та порівнянь є важливе. «Сьогочасній поезії властива тенденція позбуватися поверхової описовості. Заміняючи її метафорою...» 29/

Василь Симоненко відрізнявся від других шестидесятників. Він почав творити може найпізніше з них усіх. Він був напевно до свого часу найбільш безкомпромісовий, а також найбільш незнаний. І щодо самого писання: «На відміну від Ліни Костенко чи Івана Драча, Симоненко не був підкресленим модерністом... Симоненко... ніби хотів бути традиційним поетом.» 30/

І говорячи про шестидесятників треба зв'язати Симоненка із советським урядом та національною думкою. «Ніяка не таємниця, що Василь Симоненко – перш за все поет національної ідеї. Всякий, хто прочитає книжку, побачить, що саме ця ідея складає домінанту його поезії... Очевидно, національна ідея є й буде, сьогодні є вона для нас актуальна і означає ідею про повноту суверенного, державного і культурного існування української соціалістичної нації, про повноту і суверенність її національного внеску в загальну справу миру, демократії та соціалізму. Ця ідея лежить в основі поезії Василя Симоненка, нею вона надихана.» 31/ Тут, у словах критика Івана Дзюби є згадані не тільки національні підстави творчості Василя Симоненка, але також

і коротко з'ясована загальникова програма шестидесятників. В цьому контексті цікавий є короткий анекдот, який вимовив Євген Сверстюк на вечорі пам'яті Василя Симоненка /грудень, 1963. року/. Це відбулося на одному виступі Симоненка в Черкаському педінституті: »Але хтось... щоб налякати, послав записку: ,Яку це Ви Україну маєте на увазі, коли пишете - »Хай мовчать Америки й Росії... Маю я святе синівське право з матір'ю побувати на самоті.«

Василь спокійно і наче недбало прочитав цю записку і сказав: ,У мене Україна одна. Якщо автор запитання знає другу - хай скаже. Будемо вибирати!« Ось його лаконічна і по-справжньому народна простота і мудрість.» 32/

А советський уряд? ось як було написано в студенському журналі Horizons в статті про шестидесятників: «Symonenko must have been an awesome menace to the literary beurocracy. His poetry, he said was 'castrated' before it was printed, or rejected altogether by publishers. The reason for this was not any stylistic 'incomprehensibility' (a common pretext for disapproval of new works), but the expression of unadulterated artistic and human truth in his poetry.» 33/ Симоненко мусів бути величезною загрозою літературній бюрократії. Його поезія, він свідчив, була ,кастрована' перед друкуванням, або взагалі відкинена видавцями. Причина цього не була якась стилістична ,лясність' /звичайна підстава неапробації нових творів/, але вислідів непорочної мистецької та людської правди в його поезії.«/ А тепер, яка кастрація? Сам Симоненко у щоденнику описує: »Друковані органи стали ще нездарнішими і зухвалішими: ,Літературна Україна' каструє мою статтю, ,Україна' знущується над віршами. Кожний лакей робить, що йому заманеться. Як тут не світитися вдячністю, як не молитися щовечора й щоранку за тих, що подарували нам таку вальготність. До цього можна ще додати, що в квітні були зняті мої вірші у ,Зміні', зарізані у ,Жовтні' /потім надійшли гарбузи з ,Дніпра' і ,Вітчизни'/.« 34/ З цього легко видно, яка була дружба між Симоненком а советським урядом.

І тепер треба згадати відношення поета до літератури. Для цього наводжу лиш цитати власних слів поета. Перше з «Літературної України»: »Література і мистецтво не терплять шаблону... А хіба відсутність новизни - не шаблон?« 35/ У конспекті соцреалізму це є дуже небезпечне становище, порерше, що соцреалізм є шаблоном, а по-друге, що соцреалізм не лишає відкрито двері до новизни. »Є реалізм, якому служив Шевченко, і є реалізм, що користується послугами Дмитерка. Різні речі! Не дмитерки спадковемці літератури. Вони живуть з неї, а не для неї.« 36/ Між іншим, тут є вимовна згадка Шевченка, який відограє дуже важну роль у творчості Симоненка. »,Отже ті, що готові вдатися за допомогою до дружинників /охоронці порядку при міліції - І.К./ аби тільки заборонити поетичній молоді шукати і мислити, чи не опинилися вони в незavidній ролі захисників поганих традицій, чи не склали мимовільно протекцію сірості і бездумності?...

Навряд чи можна сприймати всерйоз також розпачливі заклики відмовитися від *трагічного* і творити так зване »життєрадісне«. Бездумні *ідіотичні радощі* скоріше синонім ідіотизму, ніж оптимізму. Ми живемо в добу великих діянь, а, отже, і в добу високої радості і великих трагедій.

Примітки

1. Іван Світличний, «Виступ Івана Світличного на вечорі пам'яті Василя Симоненка в Київському Медінституті, у грудні 1963 року», *Український вісник* випуск ІУ, ст. 112.
2. *Український вісник*, випуск ІУ, ст. 71.
3. Борис Олійник, «Не вернувся з плавання» *Поезії* ст 5-6.
4. Богдан Кравців, *Шістдесят поетів шістдесятих років*, ст. 11.
5. Василь Симоненко, «Окрайці думок», *Український вісник* випуск ІУ ст. 108.
6. Василь Симоненко, «Найогидніші очі порожні», *Берег чекань*, ст. 117.
7. Анатолій Шевченко, «Так він писав, так і жив», «Радянська Україна 17 лютого 1965 року, цитовано у *Берег чекань*, ст. 28.
8. Василь Симоненко, *op. cit.*, ст. 102.
9. *Ibid.*, ст. 103.
10. Василь Симоненко, «Як не крути», *Берег чекань*, ст. 113.
11. – “ – «Я чую у ночі осінні», *Берег чекань*, ст. 100.
12. Іван Дзюба, «Вступне слово Івана Дзюби на вечорі в першу річницю смерті Василя Симоненка, 12 грудня 1964 року /Київ, Клуб Інституту Нафти і Газу/», *Український вісник* випуск ІУ, ст. 123.
13. – “ – «Виступ Івана Дзюби на вечорі, присвяченому 30-літтю з дня народження Василя Симоненка, в республіканському будинку літераторів, 16 січня 1965 року», *Український вісник* випуск ІУ, ст. 126.
14. Микола Негода, «Відкритий лист „Літературній Україні“», *Український вісник* ІУ, ст. 136.
15. Василь Симоненко, *op. cit.*, ст. 106.
16. *Ibid.*, ст. 107.
17. Іван Кошелівець, *Берег чекань*, ст. 43.
18. Василь Симоненко, *op. cit.*, ст. 102.
19. *Ibid.*, ст. 109–110.
20. Іван Дзюба, *op. cit.*, ст. 133.
21. Василь Симоненко, «Покора», *Берег чекань*, ст. 105.
22. Борис Олійник, *op. cit.*, ст. 8.
23. Іван Світличний, *op. cit.*, ст. 112–113. /Цей виступ пізніше появився як передмова до самвидавської збірки творів Василя Симоненка/
24. Іван Дзюба, *op. cit.*, ст. 123.
25. *Український вісник* випуск ІУ, ст. 74.
26. Іван Кошелівець, *op. cit.*, ст. 8.
27. Борис Олійник, *op. cit.*, ст. 7.
28. Іван Кошелівець, *op. cit.*, ст. 26–27.
29. *Ibid.*, ст. 24–25.
30. *Ibid.*, ст. 17.
31. Іван Дзюба, *op. cit.*, ст. 127.
32. Євген Сверстюк, «Виступ Євгена Сверстюка на вечорі пам'яті Василя Симоненка в Київському Медінституті, у грудні 1963 року», *Український вісник* випуск ІУ, ст. 119.
33. Oksana Vakum, «'Shestydesiatnyky' – Writers in Torment» *Horizons*, Vol. IX, // 1, p. 31.
34. Василь Симоненко, *op. cit.*, ст. 108–9.
35. Василь Симоненко, «Літературна Україна», 16 жовтня 1962., цитовано у *Берег чекань*, ст. 21.
36. – – –, *op. cit.*, ст. 107.

/ далі буде /

Наука · Культура · Мистецтво

КУЛЬТУРА УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Борис Антоненко-Давидович

Продовження

Словом, одним словом, одно слово

Іменник *слово* в орудному відмінку чи в називному — з числівником *один* або без нього — раз у раз трапляється і в живій мові, й на письмі, де він виконує граматичну функцію властивого слова: «Тепер у нас і Дора почала учитись, *одним словом*, ціла школа!» (Л. Українка), «*Словом*, Тверський бульвар, вісімнадцять — то була наша справжня альма-матер у час війни» (Ю. Смолич), «*Одно слово*, електрика міцно ввійшла в побут селян, і вони користуються нею на всі сто» («Радянська Україна»).

Отже, маємо аж три варіанти вставного слова, де кожен з них означає те саме, що й інші, і хоч-не-хоч виникає питання: якому з тих дати перевагу або, обравши один, відмовитись від інших?

Чи не найхарактернішим із них, з погляду популярності в народному мовленні, є вислів *одно слово*? Мабуть, що так, бо саме його звичайно чуємо з живих уст, приміром: «*Одно слово*, як то кажуть, коли не коваль, то й рук не логань!» Вислів *словом* механічно перенесено з російської практики на український ґрунт, і навряд чи є потреба послуговуватись ним, коли є змога брати потрібне з українських народних джерел.

Справа, діло, річ

Дехто вважає, що слова *справа* й *діло* тотожні, тому, мовляв, байдуже, якого з них уживати; декому так сподобалося слово *справа*, що й зовсім викинув з ужитку слово *діло*: «Він знається на своїй *справі*»; «Він майстер своєї *справи*».

Бувають справді випадки, коли ці два слова тотожні, наприклад, можна сказати: «Я прийшов до вас у такій *справі*»; «Я прийшов до вас з таким *ділом*» або «Я покінчив у комунвідділі з своєю *справою* (з своїм *ділом*)». Але в перших двох фразах треба було сказати: «знається на своєму *ділі*», «майстер свого *діла*», — бо під словом *справа* розуміють сукупність плянів і намірів здійснити чи виконати щось: «Розсудити батька з сином — не легка *справа*» (М. Руденко); «За всякими *справами* ви нічого не пишете про себе» (М. Коцюбинський). Під словом *діло* звичайно розуміємо якусь роботу, працю: «*Діло* в неї наче горіло в руках» (І. Нечуй-Левицький); «*Діла* незабутні дідів наших» (Т. Шевченко); «І *діла* не зробить, і час згайнує» (з живих уст).

Візьмімо ще таку фразу з нашої преси: «Святослав Ольгович був на престолі лише два тижні. А ось Святослав Всеволодович — це вже інша *справа*. Його княжіння тривало 14 років». Тут слово *справа* стоїть не до ладу, бо йдеться не про сукупність якихось плянів чи намірів, а про тривалість перебування на престолі двох князів, отож, і треба було написати: «А ось Святослав Всеволодович — це вже інша *річ*...». Не гаразд надруковано й у одній районній газеті: «*Справа* в тім, що так виконувати роботу не можна, — бо й тут слід було б висловитися так: «*Річ* у тім, що так...»

Слово *річ*, як відповідник російському слову *дело*, ми часто бачимо й у нашій клясиці («Давня ця *річ*: мабуть, літ сорок тому буде». — О. Кониський), і в фольклорі («Лицарська *річ* — у бої полягти», — приповідка), і в сучасній українській оригінальній та перекладній літературі.

Відповідно до російських висловів «*В чем дело ?*», «*Дело в том, что...*» по-українському треба казати: «*У чому річ ?*», «*Річ у тім (тому), що...*», а не «*В чому справа ?*», «*Справа в тім, що...*»

Аналогічно до російського вислову *не отдавать себе отчета* іноді помилково кажуть: «*Не здавати собі відчиту*». Тут саме треба вживати слова *справа*: *не здавати собі справи*. («Вони, видимо, *не здавали собі справи* з того, що робиться». — Словник за редакцією А. Кримського): можна ще сказати, як пропонував сучасний український письменник О. Кундзич, — *не всвідомлювати*: «Він *не всвідомлював*, що каже».

Можна сказати *до речі* й *до діла* відповідно до російського слова *кстати*: «Не вїтова дочка, а *до речі* говорить» (М. Номис); «Фраза була не *до діла*, в ній не було ні запитання, ні нагазу» (Ю. Смолич).

Становище, вихід із становища, рада, дати раду, зарадити

Часто чуємо з уст і читаємо: «Він опинився в *безвихідному становищі*»; «Вона не бачила *виходу з цього становища*»; «Він *вийшов із скрутного становища*».

Жодного з цих висловів ми не знайдемо ні в українській клясичній літературі, ані почуємо з уст народу, їх штучно створили нашвидкоруч люди, далекі від народної мови й не обізнані з клясичними зразками. Натомість бачимо: «Розмова вкрай схвилювала його, хлопець був *безпорадний*» (К. Гордієнко); «Побачу ще, як там буде; коли не *дам ради*, то тоді вже, певне, треба йти в найми знову» (Т. Шевченко); «Мною не турбуйтеся: я собі *дам раду*» (М. Коцюбинський); «Рідний брат так не *зарадив* би мені в тій скруті, як Іван». — (із живих уст).

З цього випливає, що й у наведених напочатку фразах треба було висловитись так: «опинився в *безпорадному становищі (стані)*», не *бачила ради в цьому становищі*», «*дав собі раду в скрутному становищі*» чи «*зарадив собі в скруті*».

Талан і талант

«Автор не без *талану*, але йому не вистачає ще життєвого досвіду й уміння організувати набуті спостереження», — читаємо в критичній статті й саме тому, що в ній мовиться про письменника та його здібності, бачимо помилку: треба було написати — *таланту*.

Слово *талан* має значення — «доля» («На вітар Вітчизни він клав усе — сили, *талан* свій, життя. — С. Сняренко). «щастя» («Нащо мені врода, коли нема долі,

нема талану!» — Т. Шевченко), «удача» («А менший працює, як риба об лід побивається, а нічого не вдіє, ні в чому нема йому талану». — О. Стороженко).

Талант — це природжена здібність у тій чи тій галузі науки або мистецтва: «Поетичний талант Шевченка визначався своєю багатогранністю» (О. Корнійчук).

Коли в людини нема таланту, то кажуть — людина *неталановита*, а не *безталанна*, як часом помилково пишуть і мовлять. *Безталанний* — це нещасний, нездолений: «А ти, моя Україно, безталанна вдова» (Т. Шевченко)

Танець і танок

Багатьом здається, що слова *танок* і *танець* означають одне й те ж, тому й читаємо раз у раз на афішах: «Виступає ансамбль пісні й танку». Але це не так. Слово *танок* означає різновид танцю, воно відповідає російському *хоровод*: «У місті Немирові дівок *танок* ходить, молодая Бондарівна всіх передом водить» («Українські пісні» М. Максимовича); «Стрункі високі дерева снуються перед очима, неначе водять який чарівний *танок*» (Л. Українка).

Танець — це ритмічні рухи під музику або спів: «Добре! добре! Ну, до танців, до танців, кобзарю!» (Т. Шевченко); «А в залі розвернулися *танці* на всі боки, поміст ходором ходить» (П. Мирний).

Фарба, барва, краска

Щодо слів *фарба* й *барва* помиляються часом навіть деякі письменники, неправильно вживаючи їх: «Рожеві вуста, на яких грає стільки *фарби* й сонця, співчутливо питають», «Обличчя, *пофарбовані* полум'ям під гарячу мідь». В обох цих фразах слово *фарба* ніяк не підходить, бо тут мовиться не про косметичну речовину, якою фарбують жінки губи або й обличчя, а про зорове враження, колір, що зветься українською мовою — *барва*: «Край неба на сході весело рум'янився, мінився радісними *барвами*» (В. Козаченко). Від цього слова походить відомий прикметник *барвистий* («Хай молодість наша свята і крилата іде по *барвистій* землі». — В. Сосюра) і прислівник *барвисто* («Рай земний, едем *барвисто-пишний*». — П. Куліш).

Кольорова речовина, якою мастьють чи фарбують або малюють, зветься *фарбою*. Розрізняють *фарби* за матеріалом, з якого виготовлено, то за призначенням: *олійні*, *акварельні*, *рослинні*, *друкарські*, *фарбарські* (або *красильні*), а також за кольором: *червона фарба* (або *червінка* чи *червоне красило*), *біла* (або *білило*, *біль*), *жовта* (або *жовтило*, *жовтка*), *зелена* (або *зелінка*) тощо. Наведемо приклади: «Віконниці помальовані *ясно-синьою фарбою*» (І. Нечуй-Левицький); «В цю хвилину назустріч нам ішов молодий робітник з відром *зеленої фарби* в одній руці і з великим квачем у другій» (Л. Українка); «На стіні проти стола висить великий портрет Шевченка, хорошої роботи *олійними фарбами*» (М. Коцюбинський).

Робітник, що *фарбує* (чи *красить*), зветься *фарбар* (чи *красильник*), але не *маляр*, як то помилково іноді кажуть; *маляр* по-українському — це художник, що пише картини *олійними* чи *акварельними фарбами*: «Ех, коли б я був *малярем!* — думав Ларко, — *змалював* би я це личко та й на божник поставив» (С. Васильченко).

Крім слів *барва* й *фарба*, є в українській мові й слово *краска*: «Краска сорому кинулася в обличчя Лаговському» (А. Кримський).

Шлях, дорога, путь, путівець, спосіб

У нас дуже вподобали слово *шлях*, ставлячи його іноді там, де воно зовсім не до речі, й забуваючи про інші підхожі слова — *дорога*, *путь* тощо. «Я не знаю *шляху* до вашої квартири», — чуємо з уст; «Вона йшла вже потемки, намацуючи ногою *шлях* на вузькій гірській стежці»; «Він минув довгий коридор, обмацуючи *шлях* поперед себе», — читаємо в сучасних оповіданнях; «А яким *шляхом* ви досягаєте такого великого врожаю картоплі?» — читаємо в газеті, і мимоволі постає питання: неже наша мова така бідна, що доводиться користуватись тільки одним словом у фразах з різним значенням або з різним відтінком значення?.. Звернімось до української клясичної літератури й фольклору: «В похід у *дорогу* славні компаніїці до схід сонця рушали» (Т. Шевченко); «Олекса Безик їздив у містечко, але з *дороги* вернувся» (М. Коцюбинський); «Позаростали *дороги*, де ходили панські ноги» (з живих уст); «Через гору *шлях-доріженька*, ой, широкая та пробитая, слізоньками перемитая» (пісня).

Як бачимо, клясична література й фольклор не цуралися слова *дорога* й широко користувалися ним, бо словом *шлях* називають проїзну, широку дорогу, відповідно до російського *тракт*: «Ой три *шляхи* широкії докупи зійшлися, на чужину з України брати розійшлися» (Т. Шевченко). Уживають слова *шлях* і в переносному розумінні, близькому до поняття «широка, далека дорога»: «На *шляху* поступу ми лиш каменярі» (І. Франко).

Коли мовиться про вирушання в дорогу, про подорож, тоді до речі буде слово *путь* жіночого роду або *дорога*: «Далекая *путь*, хвилини не ждуть» (Л. Українка); «Ми *путь* землі покажем нову, царем всесвіту буде труд» (переклад з російської); «В далену *дорогу* піду» (Б. Грінченко).

Невелика дорога між селами зветься *путівець*: «*Путівцем* над річкою... тихою ступою чвалала руда конячка» (О. Довженко).

Не пряма дорога, а кружна зветься *манівець*: «Хто *манівцями* простує, той удома не ночує» (прислів'я).

Дорогу нагору називають *узвіз*: «До стін Китай-городка почавсь крутий *узвіз*» (П. Усенко).

Відповідно до російського *торная (укатанная) дорога* українською мовою кажуть *битий шлях*, *бита дорога*: «Ой горе тій чайці, чаєчці небозі, що вивела часняток при *битій дорозі*» (пісня).

Російському вислову *таким путем* відповідає український — *таким способом* (або *таким чином*): «Батьки приводили дітей до школи, і Раїса *таким способом* знайомилась з селянами» (М. Коцюбинський); «*Таким чином* я добув вищу освіту» (з живих уст).

До речі, останнім часом став дуже поширюватися в нас західноукраїнський вислів *у такий спосіб*, що поденуди витиснує вислів *таким способом*: «Тільки *в такий спосіб* ми знайдемо, нарешті, істину». Краще додержуватися скрізь загальноукраїнського давнього вислову *таким способом*, що не має впливу інших мов, тому й у зойно наведеній фразі буде природніше сказати по-українському: «Тільки *таким способом* ми знайдемо, нарешті, істину».

МИКОЛА БУТОВИЧ

В XVIII ст. Бутовичі були козацькими старшинами Гадяцької сотні Полтавського полку. Ці військові традиції переходили в роді (Бутовичів) з батька на сина аж до початку нашого століття, і Микола Бутович, коли б не вибухла I світова війна, правдоподібно був би теж став військовиком.

Микола Бутович народився на початку 1896 року /деякі автори, додержуючись старого стилю, подають дату народження грудень 1895 р./ на Полтавщині. Військову школу закінчив він у Полтаві. По першому році I світової війни, як старшина

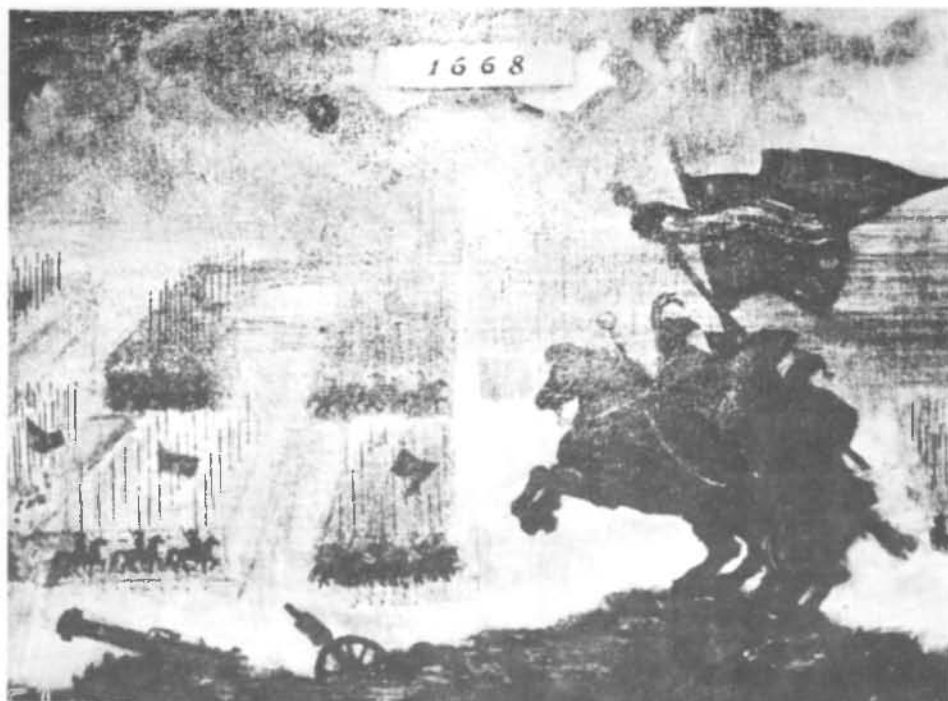
попав до австрійського полону, в якому пробув до 1918 року. І це в полоні, не маючи нічого до роботи, вчився він рисувати й малювати і з цього часу походять його перші портрети й студії з природи.

Вернувшись з полону, він вступив до Української Армії, з рештками якої опинився в Польщі в 1920 році, у новому полоні. Тоді проявилася в Бутовича, крім зацікавлення мистецтвом, ще й редакторська жилка, він видавав рукописний гумористичний журнал «Дуля долі».

В 1920 році Бутович втік з польського полону до Чехословаччини і студіював у Празі два роки в Академії Мистецтв. Опісля він ще вчився мистецтва в Берліні /1922 р./ і в Ляйпцігу, де закінчив Академію Мистецтв у 1926 році, здобуваючи в ній багато нагород за

**ЛІТФПИС
ЧЕРВОНОЇ
КАЛИНИ**

Гетьман Петро Дорошенко, олія

графічні праці. Потім знову побут у Берліні, в Парижі був прийнятий до «Осіннього сальону», і поворот до Праги в 1930 році.

З Праги Бутович виїздив кожного літа на Закарпаття, щоб побувати серед свого народу, там він багато малював і рисував, переважно сцени з життя верховинців. В роках 1936–1939 Бутович жив у Львові і був тоді в Галиччині, разом з Павлом Ковжуном, найбільше популярним мистцем книжкової графіки.

Перед вибухом II світової війни Бутович вернувся до Праги, з думкою працювати в Карпатській Україні, та, на жаль, цю маленьку і безборонну державу скоро заняли мадяри і Бутовичеві прийшлося втікати з Хусту через Румунію до Югославії.

В Югославії, користаючи з гостинности українського католицького єпископа Діонізія Нярадія, мистець пробув майже три роки й звидів цілу країну від Дунаю по Адріатик.

В роках 1941–1942 Бутович знову в Празі, а в 1942–1944 у Львові, де став професором Мистецько-Гіромислової Школи. Потім нова еміграція, через Словаччину до Австрії, а звідтам у 1947 році до Америки.

Після тридцятилітнього періоду постійних мандрівок з міста до міста, з країни до країни, Бутович осів в Америці на стало і там прожив останніх 14 років життя в місті Ріджфілд, де помер дня 21 грудня 1961 р. і був похований на українському кладовищі в Бавнд Бруку.

З непересічними вродженими здібностями до мистецтва, отримавши найкращу освіту в передових європейських академіях та при

великій працьовитості, Бутович скоро став першорядним майстром у графіці, а пізніше в малярстві.

Він, вивчивши всі нові стилі й напрямки в західно-європейському мистецтві, не пішов за жодним з них, ані не задержався при традиційнім реалізмі. На основі здобутків сучасного мистецтва, Бутович витворив свій власний стиль, який, для спрощення, можна коротко схарактеризувати як – передачу українських історичних, мітологічних, і побутових сюжетів у сучасній, модерній мистецькій формі, а при тому суто оригінальній і властивій тільки Бутовичеві. Звичайно, на його мистецтві позначили свій вплив і кубізм і конструктивізм і експресіонізм.

Що ж склалося на виникнення цього особливого стилю?

Бутович, ще з дитинства, багато наслухався оповідань про різних домовиків, мавок, русалок, відьом та про іншу «нечисту силу», а пізніше ще в Кадетському Корпусі, на батьківщині М. Гоголя, чув він оповідання родича Гоголя про всіляких духів і чортів і цей фантастичний, невидимий, але існуючий у народній уяві світ, добре запав у пам'ять молодого Бутовича і його сильно зацікавив.

Знову ж, як козацький нащадок, Бутович не міг не цікавитися козацькою бувальщиною і традиціями. Він спеціально простудіював козацькі однострої, зброю, звичаї, пісні, як теж і побут інших прошарків українського народу за часів Гетьманщини, вивчив народню ношу з різних областей, стару деревляну архітектуру.

Зацікавлення історією, збудило в Бутовича захоплення українською, так багатою і поетичною словесністю, повір'ями, легендами, колядками і т.д.

Проект пам'яткових грошей

Це невичерпне джерело поезії народу так глибоко ввійшло в душу мистця, що він через ціле своє життя черпав з цього джерела мотиви й інспірації до своїх мистецьких творів.

Давні, а то й атавістичні вірування народу, які досі жили лише в народній пам'яті, в уяві, знайшли в Бутовича тепер конкретний образотворчий вислів у мистецьких творах. В його малюнках ожили характерники, лісовини, чугайстри, мавки. Бутович пригадав теж славу предків – козаків.

Бутович був чи не найкращим знавцем української демонології і мабуть ніхто з наших мистців не дав стільки творів на теми старих пісень, дум, вірувань чи приповідок як він. І тому, хто не знає української словесности, той не завсіди розуміє творчість Бутовича.

Та, щоб з цих сюжетів постали справжні мистецькі твори – треба було Бутовичеві додати до них щось від себе самого, дати свою власну інтерпретацію, треба було їх творчо переробити на щось нове і в новій шаті показати їх глядачеві, бо інакше, це були б тільки звичайні ілюстрації до фольклорного матеріалу.

І Бутович зумів створити свій власний і самобутній стиль, який його відрізняє від всіх інших мистців.

Стиль Бутовича ціхує строгий естетизм, висока внутрішня самодисципліна. Нема у нього творів зроблених якнебудь. Кожна композиція є ясна й логічна, а при цьому надзвичайно проста. Широка фантазія мистця є зорганізована в чітку, майже військову форму, всюди видно лад, порядок, інтелігентність, щоб не сказати аристократизм. Кожний деталь є підпорядкований цілості композиції і кожний твір є строго видержаний в одному стилі.

З творів Бутовича промінює оптимізм, сила, життєрадість, а дуже часто і здоровий, доброзичливий гумор чи вдалий дотеп.

Стиль його творів є радше описовий, розповідний, цебто автор представляє нам різні події й ситуації, не входячи у внутрішні переживання персонажів, він їх показує не на те, щоб нас розчудити, чи зворушити, але щоб нам пригадати, що подібні події мали й мають місце в світі і на них треба дивитися з точки погляду вічності...

Зевес, гваш, 1961

Про свою творчість Бутович писав: «За советів усе згори було пригашене, все мало йти по генеральній лінії партії. Нашим артистам у Галичині за кордоном лишилась вільна рука й кожен мав можливість шукати своєї дороги. Шукав і я. Пробивав від народнього кореня, навязуючи з одного боку до народнього примітиву, а з другого, шукав народній первень у піснях, думках переказах, приповідках. І старався я інтуїцією знайти відповідний вислів у образі, оминаючи етнографізму. Переходив я впливи різних модерних струй, але з вибраної дороги не сходив. Мабуть, тримала мене в тім моя відокремленість і туга, а джерело підсвідомости у творчій праці – вражіння з дитячих літ, яке завжди було зі мною.»

Бутович значно більше проявився в графіці як у малярстві. Щойно в Америці, маючи кращі умовини для малярської праці, він більше малював, а в Європі, він як і малював, то це були малі твори, гваші або акварелі, рідше олії.

В графіці Бутович майстерно орудував чорно-білими площами. Він, хоч це рідко між графіками буває, клав наголос не на лінію а на цілу однокольорову площу, з тим, що чорна площа в нього переважала білу. Така графіка є більше промовиста, сильніша і наче б то мала більшу вагу. До лінії Бутович вдавався тільки там, де це було конечне, а його лінії є виведені певною і сильною рукою. Перевага лінії в графічному творі може часом довести його до декоративности й стилізації, а Бутович це оминав.

Зима, гваш

Пасічник, газет, 1940

В малярстві Бутович був менше строгий як у графіці. В композиціях на історичні теми він давав себе захопити часом козацьким героїчним романтизмом. В краєвидах чи жанрових композиціях видно було вплив імпресіонізму чи пост-імпресіонізму з перевагою чистих кольорів і з деякою розпливчастістю і невиразністю форм.

Мистецька спадщина Бутовича, як на непригожі еміграційні життєві умовини, є доволі велика. Почав він у графіці від дереворитів /«Українські духи», Ляйпціг, 1924 р./ і офортів /ілюстрації до М. Гоголя, Берлін/, які принесли йому широкий розголос. Пізніше він працював довгі роки для книжкової графіки /обкладинки книжок і журналів, ілюстрації, заставки, кінцівки, екслібриси, видавничі значки/, а час до часу робив дереворити й лінорити – як самостійні твори. Треба зазначити, що Бутович відзначався спеціальною увагою до форми букви, він мав кілька своїх шрифтів, які міняв залежно від характеру книжки. Рисував він і карикатури та шаржі, але вони майже не були ніде публіковані і є невідомі ширшому загалові. Заграницею Бутович чимало працював для торговельної графіки – ренлями, афіші, фірмові знімки – на замовлення чеських, німецьких і французьких підприємств.

В малярстві Бутович послуговувався олією, гвашем, акварелею

рідше пастелями. Малював портрети, образи на історичні теми, на теми з української і грецької мітології, твори на теми народних пісень, побутові сцени з життя українського народу. Цікавило Бутовича і театральне мистецтво і він хотів у ньому працювати, але не було змоги, всежтаки, і то без замовлення, він запроєктував костюми для двох балетів «Дід Лад» і «Мавка». /До першого вже було написане лібретто і музика композитора Ю. Фіяли/.

З іншої мистецької техніки Бутовича ще треба згадати майоліку, яку він виробляв у Празі й на Закарпатті та праці для мистецького промислу – проекти килимів і зорів для текстилів /Львів/.

Бутович залишив і малу літературну спадщину – кілька цікавих спогадів з часів війни та з повоєнних мандрів по Європі. Написав він одну наукову працю «Історія мистецтва книжки» /Берлін, 1928 р. для Українського Наукового Інституту, на жаль, ця книжка друком не появилася/, а в 1956 році написав він автобіографію для своєї монографії, в якій під плащиком гумору, він подав великий фактаж до своєї біографії, дав вияснення своєї творчості та висловив свої погляди на сучасне світове мистецтво.

Про життя і творчість Бутовича вийшла в Нью-Йорку в 1956 році мала монографія з 58 ілюстраціями, в якій більшість репродукованих творів походить з американського періоду.

Мистець такого формату як Бутович заслуговує на повну збірку всіх його творів в одній великій монографії. Чимало його творів знаходиться на еміграції і з них можна було б поробити добрі фотографії для такої повної монографії (якщо наші резолюції на всіляких конгресах про пленання української культури мають бути серйозні, а не лише пусті патріотичні деклямації)...

В. Попович

СПРАВЛЕННЯ ПОМИЛОК

1. «Авангард» ч. 113–114 в споминах Л. Бершадської СОРОК ДНІВ стр. 181 і початок 182 в реченні – «Іх навантажили в поїзд і відправили до Ташкенту.» - треба справити на *Тайшету* /місто в північному Сибірі, а не в Казахстані/

2. «Авангард» ч. 113–114 в статті д-ра В. Поповича «Олександр Савченко–Більський» стор. 210 трапилася прикра помилка, бо замість фотознімки мистця маляра О. Савченка–Більського /якої на жаль не було прислано/ попала фотознімка мистця–маляра Сергія Макаренка. Це було у вакаційний період і журнал не був перед друком як слід перевірений.

Обидвох ВШ Маєстрів і ВШ Читачів Редакція «Авангарду» перепрошує і просить вибачити за цей прикрий недогляд.

Виховники

Проф. Р. Драган

ГЕРОЇЗМ

продовження

Священик це духовний провідник вірних і коли його нарід любить, він стається героєм того роду, що сама його присутність навіває спокій на душу вірного. Лютер має ще й іншу заслугу перед німецьким народом. Він переклав Святе Письмо з латинської на народню мову, яка сталася літературною мовою німецького народу. Нокс теж вплив дещо нового життя в свою маленьку націю шкотів, пробуючи уряд шкотів зробити теократичним. Але весь протестантизм, який в своєму пуританізмі мав здорову базу, замінився в пісню і скучну аферу суперечок і аргументів.

Для арабів Мохаммед був пророком і найбільшим національним героєм, бо він підняв арабів із темряви примітивізму до світла і слави. Мохаммед не був, як тибетанський Ляма, втіленням самого Бога, а тільки його пророком, який виріс на традиціях Мойсея та Ісуса. Він не творив чудес, бо був тільки учителем, для якого світ є найбільшим чудом. І хоч сам був неписемний, але його героїзм праведної душі і полум'яне слово зробили його найбільшим будителем героїзму дрімучого і розпорошеного народу. Сила його була в ширості, як і в кожного дійсного героя. В нього не було ні крихітки хитрого плянування чи заговору, як це було на приклад у хитруна Леніна, а Коран, який він диктував писарям, це був фермент простої душі, нічим не сплямленої й відданої Богу аж до комплетного забуття себе самого. Такі характери завжди мають успіх, а успіх Мохаммеда був величезний.

Годиться ще згадати в цьому короткому нарисі про мученицю Церкву, яку переслідує безбожний комунізм і московський імперіалізм. Це українська християнська церква кожного віровизнання, яке було в Україні. Українську Церкву зовсім зліквідовано, священиків винищено, а віра перейшла в підпілля. Було багато героїзму в обороні нашої Церкви і його історія ніколи не забуде. Він стане базою відродження Церкви в вільній Україні. Три великі герої-ісповідники, що вирвались із большевицького жахиття, знаходяться сьогодні на еміграції. Це кардинал Йосиф Сліпий, який відбув 17 років большевицької тюрми і заслання, єпископ Василь Гопко 18 років каторги і мученик герой — єпископ Василь Величковський, що недавно помер в Вінніпезі.

Великі поети й письменники, що втілюють бажання і духа народу, подібно як і духовні особи, переростають звичайний героїзм і стаються пророками й духовними вчителями народу. До таких належать

Данте, Рабіндранат Тагоре, Гете і Шевченко. Поет-герой належить до всіх віків якщо він бореться за правду і справедливість, за відродження свого народу. Буває, що великі поети зі сильною інтуїцією, даром слова і візією майбутнього появляються передчасно, й суспільство їх не розуміє, бо до них не доросло. В природі й суспільстві бувають непередбачені явища. Не всіх людей природа формує на один лад. Часто одним твором вславиться поет, як от наш Іван Котляревський «Енеїдою». Це перший твір написаний народною мовою і таким чином Котляревський став батьком української новітньої літератури. Анна Франк, дівчина з Амстердаму, що згинула в Бельзені, залишила тільки скромний щоденник, але стала славною, як одна з 6 мільйонів знищених жидів.

Найчастіше одначе поет і письменник, навіть коли пишуть про минуле, живуть сучасністю і добиваються своєю творчістю розв'язки проблем сучасності. Сучасність одначе мусить бути наснажена візією майбутнього, щоб бути вагомою. До цієї категорії належать всі творці, як музиканти і малярі, ба навіть визначні науковці, бо вони крім розуму й освіти мусять мати ще дуже багато інтуїції й уяви, щоб творити свої гіпотези. В духових і творчих ділянках героїзм спокійний, але він тривалий і незламний. На полицях бібліотек і в музеях дремають скарби, які знову і знову вибухають як гейзери людської наснаги. Це незнищені скарби, знайдені творцями, на Божій дорозі. Про Леонарда да Вінчі знає пересічна людина тільки, що він був, а те, що він знайшов, вже давно безслідно увійшло в скарбницю людства. Джонатан Свіфт каже: «Людина, яка виростить два колоски на тому місці, де раніше ріс один, заслуговує на вічну вдячність людства».

Творці й мистці в особливий, ніким не бачений, спосіб спостерігають красу, правду, Божі закони й гостроту суспільних проблем і тим полонять публіку і стають її героями. Мова мистців і поетів особлива, глибоко змістовна, зворушлива й вони займають особливе почесне місце в житті. Вони ті піонери, що будують нові стежки людського духа. Бетговен музикою, Рембранд пензлем, Поль Валері віршом зворушують і ушляхетнюють світ, в першу чергу свій власний нарід. Полум'яна Леся Українка й вулканічний Тарас Шевченко надхнули цілу епоху, розбудили нарід до гідності, до чину. Ми не знаємо майже нічого про Данте, але знаємо його книгу «Божественна Комедія», світ душ, проблему спасіння й візію життя і терпіння людини. Гете, це геній духа, що підняв інтелект до небувалих вершин в пошуках істотності буття. Шевченко, це геній революціонер національного визволення і людських прав.

В літературі постаті часто фіктивні, але більш переконливі, чим живі, бо здібний письменник подає всі деталі, яких пересічна людина не бачить. Одуховлений ідеями письменник бачить глибше і далше, чим пересічна людина. Він підбирає матеріал із життя, з конкретного героїзму, якого може й нема, але міг би бути, і читач бере собі за взір героя з книжки, щоб його наслідувати. Але герой цей мусить бути переконливий. Література це дуже поважний чинник виховання й розвитку культурного суспільства. Тому її треба не тільки читати для розваги, але пильно студіювати й інтерпретувати, бо не кожний автор має рацію. Дивитись кривими очима на життя, це дати погану, навіть

злочинну літературу, якої сьогодні не бракує. Несовісні доробкевичі друкують всяку макулятуру виключно для наживи, не рахуючись зі згубними впливами такої літератури. Порнографія розраховує на найнищі інстинкти некритичного читача. Таким чином, очевидно, виростають від'ємні герої злочину.

Переконливі постаті Шекспіра не штучні, а прямо з життя. Штучність, догматична штивність і фанатизм нікого не переконують. Такими є письменники й поети в Сов'єтах і їх література це не література, а пустомельство рабів і підлизайнів. І там мимохіть, за законом природи, появляються правдиві таланти, але їх вбиває комуністична догма й цензура партії. Чудові поети, яких в світі не знайти, Павло Тичина і Максим Рильський, в провесні свого життя були пощерблені й зануті в кайдани комуністичної партії нелюдськими сатрапами Москви. Правдиві письменники й поети це світло для народу і світу. Вміння розумно й інтересно писати це чудовий дар, яким обдарував Бог людину. І тому вартісну книжку треба високо цінувати й автора ставити нарівні з найкращими героями.

Добрі книжки доказують чуда. Вони карбують наш характер і нашу критичну думку. Фіхте сказав, що «Література це апокаліпса природи». А наш великий Франко сказав:

*Книги морська глибина.
Хто в них пірне аж до дна,
Той хоч і труду мав досить,
Дивнії перли виносить.*

Письмо розкриває нам тайни природи. Без письма хто-зна чи дійшло б до нас Євангеліє Христове. Євангелисти це герої Божого слова і письма. Письменники, поети, мистці, науковці й люди думки писаним словом промощують дорогу через хаос земного життя в осяяну, многонадійну вічність! Книжка хай буде в кожній українській хаті, в кожній українській руці. Вона не тільки надхне нас до кращого життя, але й розкаже про тих героїв, за якими ми мусимо шунати, щоб жити.

Від'ємні герої

В новітніх часах культ героїзму дуже підупав. Найперше саме поняття героїзму підривається, ба навіть висмівається, мовляв герої це найбільші дурні. Поняття героїзму знецінене моральним упадком технологізованого суспільства й вузької спеціалізації. Теж мамона гроша переоцінила й підірвала ідейну вартість героя. Героєм стається багач, мільйонер, бо він зумів зробити гроші, і чим більш екстравагантно він живе, тим більший він герой. Плекання культу маленької, банальної, людини лежить в інтересі можновладних плітократів-героїв, на чолі яких десь там у храмах містерії пливе Бернард Барух.

На порядку денному станує культ вульгарної, навіть комічної, популярності, розрекламованого типа на базарі скандалів, статі, розводів, сумнівної вартости фільмів, порожніх фільмових зірок, циркових блазнів, гульвіс, верескливих пісенькарів-все подумане на заробіток, а не мистецтво, чи прогрес. Чеський поет і критик Ф. Пальда каже: «Світ це сувора потуга, яка крушить усе слабе й безборонне».

Очевидно тут під «слабе й безборонне» треба розуміти безкритичне. Базарний хаос героїзму вбиває людину, бо модерна ера з підозрою, а навіть цинізмом ставиться до великих людей. Треба теж сказати, що багато т. зв. великих людей розчарували всіх. Забагато було Чемберленів і Рувельтів, затхлих героїв компромісу й опортунізму, таких подібних до наших варшавських співробітників. Навіть на всі лади розхвалюваний Вінстон Черчил, поза бутафорією, театральщиною і політичною короткозорістю, нічого по собі не залишив, крім томів чванькузатих споминів. Бути ідеалістом сьогодні й шукати невтомно твердої правди треба великої внутрішньої сили.

Серед схрещувань фальшивої і блискучої пропаганди не легко вгадати, що добре, а що зле. Забагато фальшивства і надто блискотливого золота. А скляних брилянтів хоч мішками неси. Подив брутальної сили, рафінованого злочину й п'янкої еротики є вицвітом гнилої культури. Здегенерована еліта не дозволяє розгубленому суспільству знайти себе й воно попадає в апатію. Серед університетських кругів шириться симпатія в сторону нової лівизни, якої героєм є деструктивний нігіліст Герберт Маркюз. Вслід за ними юрбою біжать патлаті студенти, які несуть портрети Че Гевара, Троцького і Мао. Серед них вишколені комуністичні агенти затерають радісно долоні і пробують будувати баринади.

Юда, Ал Капоне і Порфіріо Рубіроза це застрик на зблязований інтелект, що потапає в багні. Їхня філософія каже, що правди й чесноти в житті немає, бо це видумка непоправних містиків. Зблязованих інтелегентів і півінтелегентів любить Москва безгранично. Їх завжди можна заінтересувати атомними шпіонами, як Клявс Фухс або Понте Корво, чи лачкарями героїни в Америці, бо це напружує нерви. Рабелівські типи, розстратники, королі Фаруки, солодко усміхнені й обвішані брильянтами Єлисавети Тейлор, опереткові диктатори Південної Америки з пістолями за пазухою, в роді, Фідель Кастро, Трухільо, змислові Мерилін Монро, безнадійні сноби Цса-Цса Габори, садисти Сталіни, Беріі, Гітлери в традиції Тамерлана, Робесп'єра й Маркіза де Сад, безмежно популярні Квіслінги, Мата Гарі, Распутіні—ось панорама, що розтягається в безконечність. Всі вони творять структурні риси сучасного базарного суспільства. Для них треба було вирвати з большевицької тюрми нашого знаменитого гумориста Остапа Вишню.

Серед цього ошоломлюючого нлекоту в пресі, радіо, телевізії, в літературі й на естраді тільки спорадично прогомонить зойк поневолених народів, що домагаються волі, правди і справедливости. А серед них закутий велетень України. Вона разом зі своїми борцями—героями, нащадками славних запорожців і модерних запорожців упістів стоїть перед нами, розпорошеними в світі, як вічна фата-моргана. Т. Літ у книжці «Шляхи і манівці історичного думання» каже: «Незвичайно важним є, як історична спільнота сама себе бачить». Серед будьякого базару й болота ми не можемо бачити наших борців за вільну батьківщину, українських націоналістів, як носіїв вічної і незнищеної правди, як героїв остаточної перемоги.

(далі буде)

ГОЛОС ДРУЖИННИКІВ

ЗА НОВИЙ ВИХОВНИЙ І ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ ПІДХІД В СУМ

Ігор Мірчук, Дружинник СУМ

Здається, що воно вже стало загально прийнятим у нашій Спільності вважати останніх кілька років «переходовим етапом» для СУМ-у. Під цим окресленням розуміється перехід керівництва СУМ із рук наших сеньйорів у руки молодших друзів, значить дружинників. Погляди на цю зміну різні. Багато радіють цим явищем, бо-ж «нарешті молодечою організацією керуватимуть молоді», а дехто ще сумнівається в успіхові цієї практики, чейже «молоді ще не так добре підготовлені і не розуміються як слід у веденню працею в СУМ».

На жаль, не можу покористуватись якоюсь статистикою, щоб мати конкретне поняття як широко цей порядок прийнятий. Та можна сподіватись, що близько половини управ осередків і булав відділів складаються в значному числі із дружинників. У декотрих із осередків і відділів цей перехід відбувається за ініціативою сеньйорів, які бачать, що не є вони безсмертними і мусить на їх місце прийти кінець-кінцем зміна. Та треба ствердити, що у випадку більшості осередків цей перехід відбудеться тому, що нема іншого виходу: просто не стає вже кому, щоб провадити працею по осередках; сеньйори, на яких спочивала вся праця в осередку, ізза різних причин відходять, і так дійсно доводиться творити нові управи із осіб, які не є підготовлені для цієї вимогливої праці.

З цієї нагоди може дехто наважиться твердити, що цей етап прийшов із спізненням, через що осередки багато потерпіли. І так велике число надійних одиниць відійшло, бо не знайшли достатнього зрозуміння зі сторони своїх «старших друзів», які одночасно були тоді у проводі. З якоїсь причини у нас певна вся звичай дивитись кривим оком на наших сумівських «радикалів» /не йдеться тут про політичних/, які намагаються вводити нові, нетрадиційні виховні або організаційні підходи. Так доводиться навіть сьогодні по окремих осередках зустрічатися із неоправданими конфліктами між провідними особами, конфлікти, що в неолднім випадку доводять одну із «воюючих» сторін до знеохоти до дальшої участі в сумівському житті, звичайно ту сторону, що мала менше прихильників в управі.

Та не є метою цієї статті робити розсуди. Натомість питання, яке хочу тут розглянути, відноситься до самої суті молодечої організації, а саме: чи ми справді розуміємо що собою являє молодеча організація.

Це питання можна ще інакше поставити, а саме: чи об'єктом молодечої організації є тільки елемент вишколення, підготовки /стандартне розуміння молоді як доріст/, чи не може молодеча організація бути рівночасно тою ареною на якій молодь розвиває власне спрямування і рішучість. Хочу прояснити, що слово арена не вжито тут безцільно, а радше воно підкреслює, що на дану молодечу організацію є звернені очі українського суспільства, що від членства тої молодечої організації щось сподівається, та що завдання і цілі цієї організації є ясно означені.

Спосіб ведення праці в СУМ /гуртки, заняття, яких ціль є або допоміжна або розвагова/ показує, що незалежно від того що ми заявляємо, наше розуміння суті молодечої організації обмежується першим елементом - вишколу. Правда, дехто може аргументувати, що думки поставлені у другому питанні є охоплені ціллю нашої Спілки - виховання характеру, але не думаймо, що характер сам у собі вистарчаючий. Німа людина може здаватись золотою, але як промовить... /Через це, у деяких організаціях члени вивчають думки свого вождя на-пам'ять/.

Духово, молода людина сама мусить дійти до правди, сама себе переконати у своїм свідогляді. Також, щоб творити нові вартісні твори вона сама мусить удосконалити свій талант своїм серцем. Для цього у молодечій організації, де є її друзі, повинен існувати сприятливий ґрунт /а передусім заохота/ до цього розвитку. Правда, книжки та гуртки можуть добре виховати людину, але якщо вони всі те саме говорять то світогляд цього вихованця буде дуже вузьким.

Тут треба дати тій дитині нагоду самому духово викристалізуватись, бо не вчиться дитина ходити лише дивлячись як старші ходять. Певно, що ми не хочемо виховати з нашої молоді тисячі самовладних отаманів. Радше ми прагнемо, щоб наша молодь стала повновартісними членами нашого суспільства, а під прикметником повновартісний тут розуміється, що ця особа має таку вартість як золото, значить, що спричиниться до збагачення духової скарбниці нашої нації.

* * *

На молодечу організацію треба дивитися як на життєву гру дітей. Підкреслюю для дітей, бо нераз сеньйори вживають молодечу організацію, як нагоду бути то лідером, то диригентом чи режисером і.т.п., особливо у випадках, коли їм не вдалося здобути цієї ролі в інших організаціях. Так у молодечій організації юнак чи юначка повинні мати спроможність бути провідником, малярем, письменником, драматургом, «спортсменом», і.т.д. Але, як в кожній грі, необхідним і тут є використання уяви дитиною, а не тільки механічне виконання напрямків.

Такий спосіб має двояку користь: поперше, дитина вчиться покладатися на свої власні сили, на свій розум, а подруге дитина пізнає фундамент суспільства - спільна праця, широкі завдання, та значення для суспільства кожного його члена. А коли ми приберемо цю гру в українській стрій, то буде це додаткова користь, бо тоді Україна стане живою для дитини - та дитина відчує свою нероздільну приналежність до української нації, і конечність працювати для людства через націю.

Як можна ці ідеали здійснити /або хоч-би прямувати до їх здійснення/ практично? Найперше, усвідомім, що сумівець мусить бути провідником, атлетом, мандрівником, мистцем, але кожний по своїй натурі, хоч у кожній ділянці повинен бути зарадний. Для цього управи і булави повинні складатись у переважаючим числі із дружинників. Важну роль повинні також відігравати управи куренів старшого юнацтва та куші молодшого юнацтва. Далше, можна організувати молодечі театри, в котрих декоратори є сама молодь. Тих юнаків і юначок, які є кращими у різних спортових змагах вишколювати на ще кращих. Заохочувати зацікавлених членів творити роботи мистецької вартости, які пізніше могли би виставлятись на показ у своєрідних сумівських «музеях». Також можна би було зорганізувати юнацькі археологічні, історичні або природознавчі екскурсії. Далши зайняття сама молодь вже може придумати.

Найважніше тут це, щоб молодь стала активним учасником українського життя, щоб вона завчасу знайшла відповідне для її здібностей місце у нашому суспільстві. Інакше, це місце вона шукатиме в неукраїнському світі. Нам треба, щоб у рядах нашої Спільки виросла нова і здорова націоналістична еліта, необхідна для існування української еміграції.

Така праця природно знаходить завершення в особі дружинника. У дружинах, означених по зацікавленнях, дружинник має може чи не першу нагоду внести у наше українське життя знання набуте серед чужих народів. Так дружинник-виховник почерез свої студії вивчає і приспособлює до сумівської праці нові виховні методи, розроблює так потрібні нам виховні матеріали. Дружинник-культурник в дусі сучасної літературно-мистецької критики творить здоровий клімат для плекання нових течій у нашій літературі, мистецтві та музиці. Дружинник-суспільник вивчає становище, а головно негативи нашого організованого життя, і конструктивною критикою працює для його оздоровлення. Дружинник-фізкультурник студіює можливості на покращення цієї ділянки у нашій Спільці, і працює у напрямку здійснення дійсних спортових зустрічей-олімпіад. Дружинник-міжнародник почерез аналіз світової політичної ситуації розроблює нові пляни і напрямні нашої міжнародної діяльности й участі на міжнародному форумі.

Якраз тепер, коли молодь шукає різного рода сатисфакції у світі ілюзій, важне усвідомити ту молодь, що не є вона потрібною нашому народові лишень ляльковою участю на різних маніфестаціях, але що її розум є безперечно потрібний для дальшого розвитку української нації.

СУМ в дії

ТАБОРИ СУМ У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ

«Україно ради Тебе мислю і творю»

Найчисленнішими в Європі є табори Англії. Від років таборують на «Тарасівці» юнаки і юначки, втішаючись гарними околицями, наснажуючи дух і тіло, та плекаючи свою любов до рідного краю...

Вісімсот осіб — юнаків, дружинників і сеньйорів — брали участь у цьогорічних таборюваннях на «Тарасівці». Від 21 червня до 21 серпня над вихованням таборовиків працювала дібрана команда та з довшим стажем виховники.

«Україно ради Тебе мислю і творю» клич взятий із вірша молодого закоханого в Україну поета, якому доля-вередуха втяла на двадцятивосьмому році життєвий шлях. Десятиліття, яке обходимо цього року, це гимн його мужності і одержимій любові до рідної сторозтерзаної Батьківщини.

З поміж численних звітів у пресі про сумівські табори, із сторінок сумівської преси, з таборових дописів писаних самими сумівцями, можна ствердити, що табори лишили по собі нестертий спомин і певний вклад до росту у височінь. Набуток боротьби УПА, 30 — ліття заснування АБН — важливий вклад, коли відповідно розроблений у душу молоді людини, відкритої і чутливої на зерна правди.

Технічний табір

Від 8-ого до 13-ого липня, відбувся під проводом молодого коменданта дружинника Романа Кравця технічний табір. Завдяки гарній погоді і активності учасників розгорнено 40 шатер, та підготовлено різноманітне устаткування.

Табір Дружинників

Новістю в нашому таборюванні був табір Дружинників СУМ. Командантом цього табору був відомий сумівський діяч, дружинник — Богдан Сверид. Допоміжний командний склад творили дружинники: д. Р. Кравець — програмовий, Б. Гаргай, М. Рогач, под. М. Герелюк — члени команди.

Це вперше, що КУ СУМ Англії організує табір дружинників. З відгуків і розмов, що точилися про цей табір, можна відчути, що табір був успішний. Загальна тематика заторинена дружинниками: — проблеми мішаних подруж, погляди на зміст і форми акцій, власне обличчя української молоді в

Англії, вжиток української мови, професії та служба Україні, аналіза слабих і сильних сторінок українського суспільного життя, підготовка на X-ий Світовий Конгрес СУМ — творять калейдоскопічний образ проробленої тематики. Більшу частину згаданих тем зафіксовано в формі особистого ставлення до цих проблем на сторінках «Юнацького Клича», сумівського таборового видання. Одне число «Ю Н» з таборовою проблематикою дружинників зредагували дд. Б. Гаргай, Р. Кравець, І. Кузик, М. Волчанська, М. Герелюк.

Б. Сверид ствердив на сторінках «Юнацького Клича», що було багато дружинників на таборі, котрі навчилися думати, з другого ж боку висловив своє спостереження, що на сумівському форумі можна обійтися і без страху. Оріся Скальська висловлює свою радість з того приводу, що на таборі не було формальности, і що дискусії відбулися сміливо. З цього випливають корисні ідеї. Вона рада, що табір перейшов з авторитарної на добровільну базу.

«Проблема асиміляції української молоді» виразно показує стан свідомости дружинників Англії. Вибір професії та подружжя і побут в українському оточенні — це передумови для збереження української людини. Дружинники — виховники застановлялися над труднощами національного виховання в молодшому юнацтві і розробили деякі резолюції з цього приводу. Рівно ж і тематика мішаних подруж надала відповідного тону до розв'язки проблем. З нагоди цієї тематики таборовики запросили кілька мішаних подруж, та попросили їх поділитися з ними труднощами, які викликав для чужинок їх життєвий вибір. Пані М. Фатерига говорила про свої труднощі в пристосуванні до українського життя, щоб належно сповнити свій обов'язок участь запрошених гостей — великий плюс для проблематики дружинників. Така дискусія є заохоченням для багатьох передумати свою настанову при виборі вірної подруги на ціле життя.

Застамова присутніх дружинників про дальший хід організації таборів для дружинників та підготовка до грядучого Конгресу СУМ, говорять про якість і важливість того рода таборів.

Вишнільний табір

Майже дві сотні таборовиків, зпоміж старшого юнацтва, двадцять осіб більше від минулого року, взяли участь у цьогорічному вишнільному таборі. В час першого тижня таборування /табір цей тривав від 21-ого червня до 3-ого липня/ погода не дописала. А з цим і пов'язана зміна занять на таборі. Табір перепроводжував свої заняття у спільній таборовій залі. Спів бадьорив таборовиків, навчання танців під проводом маестра О. Буряна, заставляло таборовиків шанувати і любити український фольклор, а таборовики з нахилом до малярства користали з лекцій мистецтва...

На один день замкнулися гостинні двері кухні і таборовики били змушені під час того дня пізнати на практиці «мистецтво куховарення». Дехто очікував, коли вже нарешті відкриються засуви кухні, бо все таки краще приглядатися до смачного парування страв, аніж власними руками розпалювати вогонь, дивитися на закопчену, або прикурену, а часом навіть і на сирого зготовлену страву.

Програмовою на час останнього тижня таборування була Ліда Деремєнда. З її опису останнього тижня таборування довідуємося, що на таборі В.

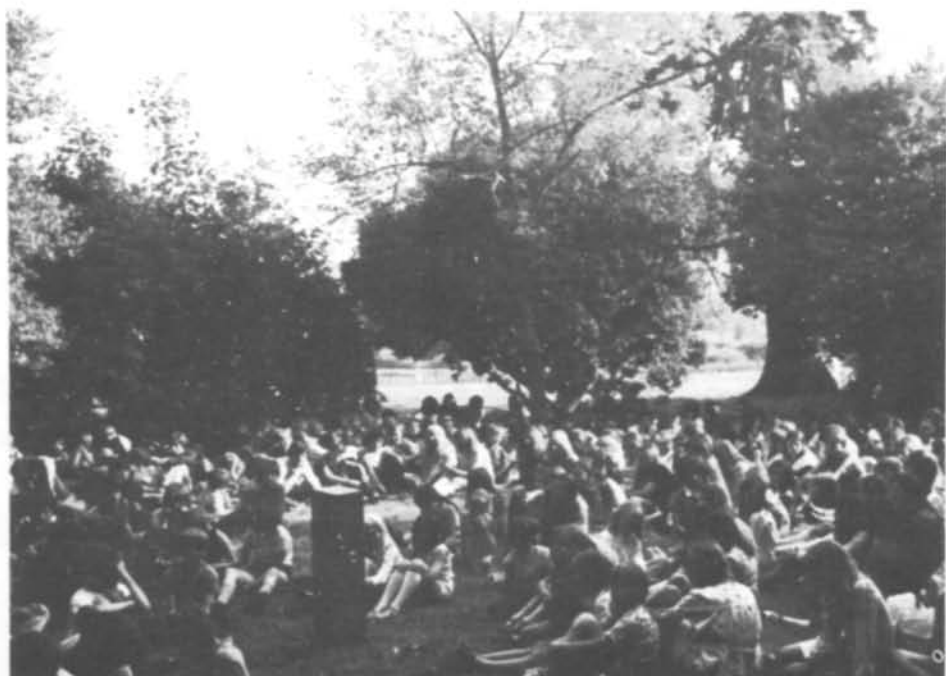
Вишкільний табір на «Тарасівці»

Симоненкові присвячено вагру, що в неділю о. д-р А. Михальський відправив св. Літургію, що присутні на недільному пописі щедро офірували власну лепту на організацію Десятого світового Конгресу СУМ, та що спортовий злет СУМ притягнув багато учасників.

Під час вишкільного табору виголошено низку доповідей: Голова КУ СУМ д. Я. Деремєнда виголосив доповідь на тему річниць СУМ в біжучому році, Михайло Гринюк, заступник голови і начальний командант всіх таборів говорив про сучасну Україну, редактор і відомий поет М. Верес представив таборовикам розвиток українського життя у Великій Британії, Ілля Дмитрів про тридцятиліття АБН, Я. Деремєнда про двадцять'ятиліття СУМ у Великій Британії, молоді дружинники і дружинниці доповідали рівнож. Подруга Л. Соломчак говорила про гігієну, д. Р. Кравець про дружини СУМ. Маєстро О. Буряк вишколював сумівських танцюристів. У його курсі взяло участь 19 юначок і 17 юнаків. Крім того, говорив маєстро Буряк про історію розвитку українських танців. На «Тарасівку» загостив і пан Трісна з Еспанії, що розповів учасникам табору про першу українську дивізію УНА.

»Дискусії є потрібні і корисні, як для юнацтва, так для членів команди табору, бо виявляють хиби команди табору і побажання таборовиків та дають можливість команді утверджувати позитивні почини у світлі признань і похвал« — пише Ліда Деремєнда у «Юнацькому Кличі». З цього ж журналика довідуємося, що дд. Володимир Кривонос і Надія Андрусичин вдоволені з курсу мистецтва. Курс провадився двонапрямно. Одна група була зацікавлена різьбарством-керамікою, друга була зацікавлена в малюванні і рисунках.

27 липня сумівський прапор на «Тарасівці» лопотів у жалобі, на половині машту. Визначний суспільно-громадський діяч і великий прихильник молоді сотник УНА п. Михайло Білий-Карпинець відійшов у вічність. Вістку оголосив таборовикам начальний командант д. Михайло Гринюк. Таборовики вшанували хвилиною мовчанкою його світлу пам'ять. Десятичленна делегація від'їхала до Лондону, щоб там представити КУ СУМ та гідно вшанувати пам'ять визначної людини.

Виховно-відпочинковий табір на гутірці.

Вишкільний табір мав деякі приємні моменти, що ними виявилися різні прогулянки. Сумівці побували на цілоденній прогулянці в Дов Дейл і до Матлаку, а іншим разом у Манчестері.

Командантом цього табору був д. Р. Кравець, бунчужними — дд. І. Ройко і М. Гаврилів, обозними — дд. М. Драпан і М. Гаврилів, писарем — под. М. Герелюк, курінними — дд. І. Фінів, І. Цимбір і под. С. Гринюк, куцозою юнацтва Шотляндії — под. І. Зорин, програмовою першого тижня — под. В. Дяківська, другого тижня Л. Деремента і д. І. Цимбір, медсестрами — под. Л. Соломчак, М. Кінаш і Р. Деремента, керівниками радіоильні — под. Л. Деремента, і д. Б. Терлецький, скарбником табору под. А. Гуляк, чотовими — д. В. Прокопів, д. В. Кривонос, д. І. Кравець, под. Г. Тисячна, под. Н. Дюк, відповідальною за таборову газетку — под. Н. Андрусинин, помічником у радіовисильні — д. М. Гупало, а в кантині господарили под. О. Татарчук та под. О. Стецик.

Мандрівний табір СУМ

КУ СУМ Англії підтримала ініціативу под. Богданни Крушельницької вирушити спільно з осередків Редінгу, Лестеру й Болтону на таборування до Бельгії на «Франкополі». 14 липня — молодше, старше юнацтво та деякі дружинники прибули на «Франкополі» тридцятисімчленною групою.

Команда на Франкополі з радістю привітала цей обмін юнацтвом і досвідом виховників. Тут отаборилися, як окремий під-табір.

В третій тиждень свого таборування вирушив мандрівний табір ім. Василя Симоненка на оглядини цікавих міст, околиць та пам'яток до Німеччини.

Командний склад творили дд. і под. Б. Крушельницька, Б. Микита, А. Крушельницький, Л. Дяківська, подр. Телюки, О. Дедів.

Мандрівний табір відвідав осідок ЦУ СУМ у Брюсселі. Голова ЦУ СУМ д. О. Коваль привітав мандрівників, та сказав слово про дружність, як одну з важливих прикмет, яку сумівці повинні плекати між собою. Зацікавленим сумівцям показав Голова як ведеться праця в редакції «Авангарду» та «Крилатих».

Сумівці відвідали також Ватерльо. В цій місцевості відбулась одна з найжакливіших битв історії минулого століття. Тут востаннє бився і програв битву Наполеон проти сильних противників, як Велінгтон, Кутузов, Блюхер та князь з Оранжу. Ця битва поклала край наполеонським гордим мріям.

Таборовики мандрівного табору ім. Василя Симоненка скористали дуже багато з франкополіської природи, збагатилися духово і після трьох тижнів вернулися до Англії, де їх ждала дальша праця по осередках.

Команда Мандрівного Табору СУМ Вел. Британії

(Богоанна і Іван Крушельницькі з синами Аскольдом та Віктором, подружжя Телюки, подр. Микита, медсестра Н. Чемряк і Голова КУ СУМ Бельгії – Р. Радилицький) в товаристві Голови ЦУ СУМ д. О. Коваля з Дружиною і дітьми в Брюсселі. Присутній також д. М. Келеман.

Краса і сила українських звичаїв

УКРАЇНСЬКЕ

Кожне національно і релігійно-свідоме завершене молоде подружжя є для української громади важливою подією. Коли ж воно проводиться за українськими традиціями, а не в занگیшненій формі, як це ми всі, на жаль, часто бачимо і поволі привинли до неї, то це весілля стає ще більшою подією.

В суботу 30. червня місто Ст. Кетервис вітало в себе гостей зблизка і здалека. Гості приїхали на шлюб і традиційне українське весілля Лесі Гнатиків і Григорія Радченна.

Молоді вибрали щонайкраще з весільних звичаїв різних частин України, і вложили у форму котру напевно згадуватимуть довгі роки всі учасники цього рідкісного весілля.

Вже в суботу рано, в хаті молодії шум і рух. Сподіються важних гостей. Коло третьої години по полудні чути стукіт палички об двері. Старостиха Надя Рудин відчиняє двері, входить староста, Тарас Дусановський, низько кланяється і просить щоб віддали господарі нязеві /молодому/ його

ВЕСІЛЛЯ

нуницю /молоду/. Ноли не вдається господарям перехитрити старосту, при водять молоду. Молода в білій, вишитій сунні стилізованій з доби нягин Ольги, з вінном маків на голові. Переважує вона старосту на ознаку згоди, і тоді входить в хату молодий із своїми боярами /друзьбами/. Молодий зодягнений в ясно-кремовий жупан обшитий золотом, вишивана сорочка білі чоботи. Дружки рівно ж в козацьких строях. На них червоні жупани і чоботи. Дружки в полтавських строях.

Молоді кланули перед своїми батьками. Батьки поблагословили своїх дітей посвяченими іконами та хлібом на їх спільний життєвий шлях. На щастя і добробут молодих обсіяли їх пшеницею.

Шлюб в церкві св. Кирила й Методія дав о. д-р М. Комар. Церква була переповнена. Краса церкви, народніх стробів і ангельського співу молодого церковного хору навела таний настрій, що дехто з гостей не вдержав сліз радості. Це було дійсно надзвичайне пережиття. Після шлюбу

молода, виходячи із Церкви, за українським звичаєм роздавала з хустини медівник. Ризу ніхто не кидав.

Заля Чорноморського Дому, де відбулося весільне прийняття теж була переловнена. Тут при дверях вітали батьки своїх дітей хлібом. Головний стіл, за котрим вмістилися молоді, дружки й подружки був прикрашений вишитим обрусом та різьбленими свічниками. Перед молодими на нижчому столу стояв п'ятиповерховий коровай, прикрашений міртом і голубами.

Вечерю розпочав о. др. М. Комар молитвою, відтак гості випили тост за здоров'я молодих і господар побажав усім смачного. Молоді сердечно дякують усім гостям за те, що вислухали їхню просьбу і не били тарілок. До вечері пригравала оркестра «Рушничок» з Монреалю. До молодят промовляли батько і мати молодої, та мати молодого. Подяку гостям зложив молодий. Молода під супроводом оркестри відспівала подяку своїм батькам.

Після закінчення вечері молитвою, здавалося, що гості приступлять до обдарування молодих. Це і зробили, але після того, що молодий викупив в брата молодю свою молодю. Дорого коштувало, аж мусів скинути чоботи, щоб назбирати грошей. Та брат молодю не одинокий, що мав на думці скористати з весілля. Підчас дарування, перший дружка викрав весільний хліб, і батько молодю мусів відкупляти його пляшкою горілки. Ну, принаймі викупив верхню окружинку, а горілку й решту хліба поділили дружки між собою. Пізніше зникла і верхня окружинка і була роздана всім присутнім молодцям.

Після вальсу молодих, гості добре забавилися під звуки оркестри «Рушничок». Однак прийшов час молодій міняти вінок на хустину. Своім вінком вивітчала вона ножку дружку, сама перетанцювала з кожним дружбою і тоді повернулася до рук свого чоловіка Гриця. Цим закінчено традицію українського весілля. Гості бавилися до пізньої ночі.

Від імені всіх гостей і знайомих хочу побажати Лесі і Грицеві всього, що лиш собі забажають в житті, і подякувати їм, що запросили нас бути учасниками цього незабутнього родинного свята.

Тарас Дусанівський

УКРАЇНСЬКЕ ВЕСІЛЛЯ В НОТТІНГГАМІ /ВЕЛ. БРИТАНІЯ/

Де на 36 весіль за останній час всього 6 є чисто українські, там українське весілля належить до подій, які треба відзначити. До таких саме належить вінчання молодю сумівською Парі – Марії ЗАДВІРНОЇ з Олдгаму Михайлом КУХТОЮ в Ноттінггамі. Це тимбільше, що обидвоє Молоді є активними сумівськими діячами. Марія – Булавна і керівничка танцювального гуртка в Олдгамі, а Михайло б. голова Осередку і член Управи О-ну СУМ в Ноттінггамі.

Обряду вінчання довершив парох о. д-р А. Михальський в церкві св. Покрови і св. Албана. До відправи співали п-ство Ксенюки з олдгаму, а також численні весільні гості. В церкві о. парох сказав привітальне слово, а в залі СУБ, на прийнятті, вітав Молодих голова Відділу СУБ п. В. Лесюк, а від Олдгамської громади п. Химера. Старостами були пл М. Окунь і Б. Сверид. На весілля наспіло чимало привітань від рідних і знайомих, в тому з України, Бельгії, з Канади і Америки. Місцевий Осередок СУМ вручив Молодим образ з різьбленими рамками. Жартома і раді, що збагатились новою активною Сумівкою, ноттінггамці назвали Молоду «Першою Українською Невісткою».

Молода Пара з Дружбами і Дружками /Ноттінггам/

ХУ-ИЙ КРАЇОВИЙ З'ЇЗД СУМ В НІМЕЧЧИНІ

Роман Шупер очолив КУ

П'ятнадцятий з черги сумівський крайовий З'їзд відбувся на таборі ім. Василя Симоненка в Гомадінген. В день З'їзду, 11 серпня, після вступного слова уступаючого голови М. Франкевича, сорок делегатів обговорювали реорганізацію осередків, та створення фінансової бази для успішної праці СУМ. Піднесено місячні членські вкладки на 1 нм. для молодшого юнацтва, 2 нм. для дійсних членів. Особливу пільгу одержали студенти і учні і практиканти, що замість звичайної вкладки платитимуть по 1 нм.

На З'їзд завітали Голова ЦУ СУМ, мгр. О. Коваль, та секретар ЦУ СУМ, мгр. А. Гайдамаха. Голова ЦУ СУМ представив між іншими справами в Німеччині дійсний стан передплат «Авангарду» та «Крилатих», та висунув пропозицію відновлення мистецької самодіяльності по осередках, якою недавно ще так славився СУМ в цій країні.

Голова Контрольної Комісії, д. С. Костюк, поставив внесок на уділення абсолюторії уступаючій Управі. Контрольна Комісія з виrozumінням поставилася до уступаючої Управи. Уступаюча Управа працювала згідно з сумівськими засадами.

Нову КУ СУМ в Німеччині вибрано в наступному складі: Роман Шупер — голова, Христина Філь — заступник, Володимир Панчук — секретар, Роман Дебрицький — фінансовий референт, Стефа Цюрак — скарбник, Христина Шупер — культосвітний, Богдан Шупер — референт юнацтва, Святослав Бобин — господарчий реф., Надя Кононовська — реф. мистецької самодіяльності, Орест Філь і Орест Дебрицький — члени. З уряду входить

Учасники XV-го З'їзду перед наметом

до КУ СУМ д. Кушлик Володимир, голова окружної Управи на Надренію і Вестфалію.

ДО КК ввійшли: Мирон Залізник — голова, Осип Пукальський і Юрій Цюрак — члени.

Рада виховників складається із: С. Костюка, — голови, та членів д. Мудрика, і под. Н. Холявки.

Делегатами на X-ий Конгрес СУМ-у обрано Р. Дебрицького, та С. Цюрана, їдуть з уряду Р. Шупер /голова/ та М. Франкевич член ЦУ СУМ.

Успішним краєвим З'їздом керувала президія під головуванням С. Мудрика, д. Богдан Шупер — заст. голови, под. С. Цюрак й Х. Шупер — секретарі.

За «І. Ч».

Хлоп'ячий відділ табору СУМ в Гомадінген

У РОЗЦВІТІ ЖИТТЯ ...

У дні 3-го вересня ц. р. внаслідок автомобілевої катастрофи загинув трагічно молодий провідник СУМ, голова Осередку у Глостері, Велика Британія

Д. ЙОСИФ ОЛІЙНИК

Сл. пам. д. Йосиф Олійник народився 18.8.1949 року. В СУМ він перейшов увесь виховний процес молодшого старшого юнацтва, а перейшовши у стан дружинників СУМ, був активним діячем СУМ, виявляючись зразковим головою Осередку СУМ з 11.12.1972 року, коли став обраний на пост голови Осередку.

На 24-ому році перервалась нитка його молодого життя, яке він присвятив праці й ідейному горінню для Бога й Батьківщини.

Зі собою забрав наш Дорогий Друг Йосиф свій ентузіазм, свої нездійснені мрії і палаючу енергію, які могли прикладно служити українському народові. Нам він залишив гарний приклад громадської поведінки й добру пам'ять, яку зберігатимемо в СУМ назавжди. Погорон відбувся в п'ятницю, 14.9.1973 р. при великому здвизі народу і друзів.

Вічна Йому пам'ять!

ВІДІЙШЛА У ВІЧНІСТЬ...

В дні 27.7.73 р. в далекій Австралії, в місті Аделаяді, після легкої операції /апендицит/, перестало битися серце молодої Сумівки

ІРИНИ ДЯКІВ

з дому Місько.

Сталося це так несподівано, що ніхто не хотів вірити, що Ірини не стало між живими. Це тим більше, що їй не було ще 22 роки і тому вісім місяців вийшла заміж за Євгена Дякова з яким творили примірне сумівське подружжя і не було ділянки праці в СУМ, де вони не брали б участі.

Ірина співала в хорі, танцювала в балетному гуртку, здобула титул Королеви краси СУМ і брала участь на всіх сумівських таборах. Життєрадісна і активна Подруга була джерелом радості і прикладом вірцевої поведінки.

І цієї улюбленої дорогої всім істоти не стало між живими, залишивши в найбільшому смутку не тільки свого мужа, батьків, сестер та брата, але також цілий Осередок СУМ та всіх хто її знав.

ОДНОГО З ПІОНЕРІВ НЕ СТАЛО ...

З Австралії прийшла сумна вістка, що там помер на 67-му році життя невтомний громадський діяч, журналіст і великий приятель та виховник молоді

інж. ЯРОСЛАВ БУЛКА

Сталося це 9.11.73 р. в шпиталі в Мельборні, а 12.11-73 відбувся величавий похорон. Похоронні відправи перевів єпископ Іван Прашко в сослуженні місцевих отців, виголошуючи зворушливу проповідь, а сеньйори СУМ зробили для Покійного останню послугу, вносячи його в домовині на раменах з церкви.

Похорони відбулися при великій масі людей і зорганізованої сумівської молоді, яка повнила почесну варту при домовині, а відтак на раменах несла її до свіжої могили в австралійській, чужій, землі.

На цвинтарі прощали Ірину п. М. Місько від родини і мужа, mgr М. Цюрак від Української Громади, д. М. Добриденко від КУ СУМ, д. Д. Решітник та Орися Гопко від Булави ЮСУМ. Жалібний, гнітючий настрій був скріплений рясним дощем, а юнацький спів журавлиний збільшував тугу і жаль по дорогій втраті. Спи, Дорога, Незабутня Подруго, а ми збережемо про Тебе вічну пам'ять в наших серцях.

Покійний походив родом з с. Григорова, що на Рогатинщині в Галичині. Студії закінчив на Львівській Політехніці в 1940 р. з дипломом інженера-хіміка. Ще в 1923-26 рр відбув театральний курс при Рогатинській гімназії і з того часу не переставав працювати з молоддю в ділянці виховання і плення української культури. Діставшись до Австралії в 1950 році, він зразу пірнув у громадську працю, з якою не розставався до кінця свого життя.

Його обурювало до крайности те, що в Австралії українців змішувано з рускими і як відповідь на це він з місця взявся до організації двох балетних груп при СУМ і при Українській Громаді. Створені ним групи виступали понад 200 разів перед чужою публікою і понад 100 на українських імпрезах. Сотні юнаків і юначок пройшли танцювальний вишкіл в інж. Я. Булки, а між ними славні вже в світі «Кубанські Козаки» – брати Кумпани і В. Коваленко.

Покійний був також невтомним співробітником української преси, а також на полі науки має за собою кілька праць з ділянки фарбування тканин і гарбарства. Виявив свій талант також на полі письменства, залишивши по собі кілька мемуаристичних спроб і нарисів.

Найбільше мабуть Покійного тягнуло до молоді і тому не було такої молодечої імпрези, табору, чи виховної праці, де не брав би участі інж. Я. Булка. Як Пластун він був активний серед Пластунів, але не менше уділявся в праці СУМ, де його всі любили за його досвід і приязний характер.

І цього невтомного громадського працівника, прикладного християнина, виховника молодих поколінь і заслуженого діяча української культури не стало між живими. Нехайже чужа земля буде йому легкою, а сліди його праці хай пригадують кожному про його святий обов'язок супроти України.

Щастя Бажаємо

Ірина ЛИТВИН і Богдан ШУРКО
звінчалися 30.6.73 р. в Ошаві, Канада.
В церкві св. Юрія акту вінчання довер-
шили о. прот. Перейма і о. Онуфрійів.
Співав хор і церква була виповнена сумів-
ською молоддю і старшими. Біля 500
осіб взяло участь у весільному прийнят-
ті в залі «Дніпро». Обидвоє Молоді є
вихованками Осередку СУМ в Ошаві і
брали участь в кожній діяльності Осеред-
ку, не цураючись праці і в час своїх уні-
верситетських студій. Молодіят вітали
промовама о. Гаук о. Онуфрійів, д-р Оста-
фійчук, а сумівці зробили біля домівки
почесний шпалір.

На вужчому родинному прийнятті про-
ведена збірка дала 60 дол. яку розподі-
лено по 30 дол. на «Гомін України» і
«Авангард».

Щире спасибі, Молодим на Многі Літа,
з України на Славу!

26 травня 1973 р. в церкві св. Івана
Хрестителя в Сиракюзах відбулося він-
чання дружиниці СУМ мгр. Ірини
БОГАНЧУК та д-ра Йосифа СЕЕРА
з Нью Йорку.

Ірина закінчила матурою місцеву Шко-
лу українознавства та Сиракюзький уні-
верситет, де здобула ступінь магістра
бібліотечних наук, а Йосиф, теж на
Сиракюзькому університеті – ступінь
доктора металургічної інженерії.

Акт вінчання перевели Всч. о. Богдан
Смик з Ютики та о. Пилип Бомбар
з Сиракюз.

З ініціативи весільних старостів,
проф. Мотрі К. та проф. д-ра Миколи
Ю. Богатюків, весільні гості зложили
82 дол., з чого 60 призначено на Виз-
вольний Фонд ОУН та 22 дол на пресокий
фонд «Авангарду». Збіркою проводив п.
Ілля Мигдаль.

Щастя їм Боже на їхній новій дорозі
життя.

Вінчання Христі МАЛИЦЬКОЇ з Дмитром МАТІЙКОВИМ відбулося 3.11.73 в церкві св. Духа в Честер, Па. Обидвоє Молоді з Родин активних діячів УВФ, а Дмитро довголітній член СУМ. Акту вінчання довершив о. радн. Петро Липин, при щирій виповненій церкві сумісцями та запрошеними гостями. На величавому прийнятті в одному з місцевих мотелів, староста Микола Бачара вітав Молодих від ГУ СУМ Ам. та Осередку в Філддельфії, від якого вручив прекрасний дарунок-альбом. Від Громади в Честер вітав мгр. В. Сич а від ГУ ООЧСУ та місцевих ОУВФ - інж. А. Забродський. Він також заініціював переведення грошевої збірки, яка дала 128 дол. Вислід збірки розподілено: 50 дол. на Визвольний Фонд ОУН і по 39 дол. на пресфонд «Крилаті» і «Авангард».

На весілля напіло багато вітальних телеграм і листовних привітів. Молодій Парі бажаємо багато родинного щастя, а всім Жертводавцям - щире спасибі.

Надя БЕДНАРСЬКА і Василь ПРУС звінчалися 16.9.73 р. в Етобіко. Канада. Тайну подружжя уділив о. Жолкевич в асисті о. Шараневича в церкві св. Покрови в Торонті.

Молода Пара — активні сумісці. Василь — Булавний О-ку СУМ в Етобіко, а Галля довголітня членка хору «Діброва» при О-ку СУМ в Торонто.

Весільна гостина відбулася в церковному домі парохії св. Покрови при великій числі гостей. Почесним гостем була подруга Ірина Осичко з Англії. Промовці підкресливали примірне виховання батьками Молодят і бажали їм щастя на нову життєву дорогу.

Молоде подружжя жертвує на пресфонд «Авангарду» 13 дол.

Щире спасибі і побажання Многих щасливих Літ!

Міля СЕНИЧАК /Бельгія/ і Микола ФРАНКЕВИЧ /Німеччина/ звінчалися 28.6.73 р. в церкві в Ватерсхей. Акту вінчання довершив о. прелат Турковид з Ульму, Німеччина, а весільна гостина відбулася в приміщеннях Франкополя, де обидвоє Молоді неодноразово повнили функції виховників.

Молода Пара походить з українських патріотичних родик і обидвоє заангажовані в праці СУМ на високих щаблях: Микола — член ЦУ СУМ а Міля буває працівниця Видавництва ЦУ СУМ на протязі кількох літ. На весільних старостів були запрошені Голова ЦУ СУМ д. О. Коваль і д. С. Мудрик з Німеччини. Весілля мало традиційний український характер і збрало велике число гостей і членів родини. До танців приграла оркестра якою керував брат Молодого — Степан. Він же з сестрою Христею відспівали власної композиції дует присвячений Мамі й вінчанняю.

Зібрані на коровай датки дали суму 7.272 бфр, яку Молоді призначили по половині на пресфонд «Авангарду» і «Шляху Перемоги».

Будьте щасливі, Мілю й Миколо, і виховуйте своїх майбутніх нащадків, так як Ви були виховані!

В травні 1973 р. відбулося вінчання Оксани ГАГАЛИ і Євгена ЯДУТИ студентів Лювєнського університету і активних сумівців. Вінчання відбулося в українській церкві в Шарлеруа, а акту вінчання довершив о. радн. Іван Кіт.

Весільна гостина відбулася в українському Домі в Шарлеруа при великій кількості гостей і друзів та подруг Молодої Пари. Оксана крім своїх студій виконувала функцію голови Осередку СУМ та керувала місцевим хором, а обидвоє належали до танцювального студентського гуртка. Передше, на протязі довгих літ брали участь в сумівських таборах та проходили різні виховні ступені. Обидвоє втішаються симпатіями та приязню між своїми й чужими.

Переведена на весіллі збірка дала суму 1.611 зфр., які призначено на пресфонд «Авангарду» і «Крилатих».

Щире спасибі Гостям і Многих Літ Молодій Парі!

ВІД ВИДАВНИЦТВА ЦЕНТРАЛЬНОЇ УПРАВИ СУМ

Дорогі Читачі і Передплатники «Авангарду» !

Ви напевно були затривожені долею «Авангарду», якого попереднє число появилось було ще в липні за травень-серпень і від того часу довелося чекати аж цього числа, яке випускаємо зі спізненням і також подвійно нумероване за вересень-грудень 1973 р. Причини цього спізнення є принаймні дві. Перша – це фінансові труднощі з уваги на подорожіння паперу, друку і поштових оплат а з другого боку девальюація доляра з початком 1973 року, яка по-важно вдарила по бюджеті Видавництва, коли взяти до уваги, що в нас мало відборців практикують передплату, а більшість залягає по рокові, два, а то й довше. Друга причина – технічна. Весь Секретаріят ЦУ СУМ, де приготавлиється й редагується «Авангард» був зайнятий підготовкою і переведенням 10-го Світового Конгресу СУМ, а найняти когось до технічної праці не було за що. Тому просимо вибачення в тих наших Шановних Відборців, що вирівняли свої передплати і не одержали всіх плянованих чисел.

Рівночасно просимо всіх Читачів, котрим лежить на серці існування «Авангарду», який понад 25 літ голосить сумівські ідеї і бореться за здійснення нашого національного ідеалу, щоб своєю постійною піддержкою яка полягає на своєчасному внесенні передплати і на приєднанні нових відборців та датків на пресовий фонд, дали доказ належного розуміння ваги і потреби розбудови «Авангарду».

Видавництво ЦУ СУМ має тепер змогу поставити свої видання на кращий технічний рівень і забезпечити регулярність появи періодиків. Передумовою для цього є перехід на передплати, замість післяплат і своєчасне розчислення кольпортерів. Ми змушені також з 1974 роком піднести ціни «Авангарду», які подаємо на другій сторінці обкладинки. Наступне число вийде вже в 1974 році і повинно бути без друкарських дефектів, які маємо ще в цьому числі, тому що друкарня не мала черенок “ r „ і “ i „, а також перевернене “ й „ в товстому друці. За це просимо Читачів покищо вибачити.

Пригадуємо, що всім індивідуальним відборцям «Авангарду» наша Адміністрація зазначає на конверті в якій опакований журнал, стан належності по кінець біжучого року, напр. «по 6/116/73» означає, що передплата вирівняна по кінець 1973 року. Знак «5 д. – 6/122/74» означає що по кінець 1974 р. треба ще вплатити 5 доларів.

Може трапитися що післяплатник має позначено «12 д. – 72» –

то це означає що по кінець 1972 року була заборгованість на 12 дол. До того потрібно додати висоту річної передплати за 1973р., тоді буде сума яку треба влатити, щоб вирівняти по кінець 1973 року. Після кожної нової влати, Адміністрація «Авангарду» переводить зміну на картотеці, яка в свою чергу переходить на конверту опакування журналу. В цей спосіб є постійна контроля стану передплати, чи заборгування. Просимо, отже ці наші знаки мати на увазі і дбати, щоб перед числом журналу і роком не було ніякої цифри, як це ми подаємо в першому прикладі. Це нам допоможе багато в налагодженні адміністрації і справності експедиції.

З Новим 1974 Роком бажаємо ВШ Читачам «Авангарду» обильних успіхів в особистому і спільному нашому житті і наближення дня радості народження української Правди.

В-во ЦУ СУМ

ПОЖЕРТВИ НА ПРЕСФОНД «АВАНГАРДУ»

ЗСА

Клівленд:	з весілля Ігора Цішкевича з Миросею Мудрак по 132,50 до. на «Авангард» і «Крилаті»	дол. 132.50
Філядельфія:	М. Стасюк	дол. 10.00
	з весілля Христі Малецької з Дмитром Матійковим по 39 дол.	дол. 39.00
Сиранюзи:	з весілля Ірини Богайчук з Йосифом Севером	дол. 22.00

ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ

Для налагодження адміністрування «Авангарду» просимо Кольпортерів і Передплатників придержуватись наступного порядку:

ЗСА і НАНАДА: Кожний Осередок СУМ має мати референта сумівських видань, який збирає передплати і пересилає їх до В-ва ЦУ СУМ. Якщо в даній місцевості такого референта ще нема, або є неантивний, передплатники мають обов'язок грошеві розрахунки переводити безпосередньо з В-вом в Брюсселі, пересилаючи належність банковими чеками, чи моні-ордерами. Чеки з Українських кредитівок приймаються на рівні з банковими.

ВЕЛИКА БРИТАНІЯ, АРГЕНТИНА і АВСТРАЛІЯ: Всі влати переводити через Представництва.

НІМЕЧЧИНА: поштовими мандатами до ЦУ СУМ в Брюсселі.

ФРАНЦІЯ: на чековеkonto:

L'Est Européen 17 rue de Provence

PARIS 9 C.C.P. La Source 30 754 04

БЕЛЬГІЯ: на чековеkonto КУ СУМ, або прямо до В-ва.

ІНШІ КРАЇНИ: Безпосередньо до В-ва в Брюсселі.

ПОЖЕРТВИ НА ПРЕСФОНД «АВАНГАРДУ»

Канада

Ст Кетеренс:	з весілля Лесі Гнатиків і Г. Радченко	дол.	40.00
Монтреаль:	д. Дубас	дол.	5.00
	В. Дмитрів	дол.	3.00
Етобіко:	Василь і Надя Прус з нагоди вінчання	дол.	13.00
	з весілля под. Любинських	дол.	30.00
	Молоді Іван і Марія Лучки з нагоди вінчання	дол.	25.00
Едмонтон:	В. Чучман — збірка на таборі СУМ	дол.	41.00

Вел. Британія

Манчестер:	д. Дашко Михайло	ф.ст.	5.00
	п. Крутиголова Іван	бфр.	200.00
Аштон:	з весілля Слави і Ярослава Супруна	ф.ст.	6.00

Німеччина

Новий Ульм:	Наталка Яворська, зб. л. ч. 913	нм.	93.00
Інгольштадт:	Басараб Дарій зб. л. ч. 933	нм.	53.00
Мюнхен:	Іван Холявка	нм.	5.00

Молодим Парам бажаємо Многих і Щасливих Літ, а Жертводавцям і Збірщикам щире Спасибі!

«AVANTGARDE»

72 Blvd Charlemagne
1040 Bruxelles, Belgium

..... ДНЯ

(місцевість)

Висилаю: * річну передплату на 1974 рік
* заборгованість по ч. 6/116
* на пресфонд

разом

Моя адреса (латинкою):

.....
(прізвище й ім'я)

.....
(число дому й назва вулиці)

.....
(місцевість, стейт, провінція, код)

.....
(країна)

ЗМІСТ

ЗАГАЛЬНІ ТЕМИ	стор.
Патріярший Привіт	241
....: X-ий Світовий Конгрес СУМ	242
О.Р. : Собор УАПЦ в Парижі	246
Р.О. : Владика Василь Величковський	250
Іван Гвань : «Час би вже перестать»	254
О.Р. : 30-ліття безкомпромісової боротьби	258
.... : Визвольна боротьба і проблема жертв	262
.... : Голос совісти, «Я Українець» !	265
ПОЕЗІЯ, ПРОЗА	
Володимир Міщенко: Батьківщина, Червень 1941, Осінь, 3 Доріг	267
Іван Мироненко: Пам'ять, Люблю, Джерело, Малюнок	270
Любов Голота: Ярославна, Поле	272
Ігор Начуровський: Любовна лірика, Дистих, Переспів з Гете, Мініатюри	274
Тарас Дрозд: Василь Симоненко в контексті Шестидесятників	276
НАУКА, КУЛЬТУРА, МИСТЕЦТВО	
В. Антоненко-Давидович: Культура української мови	283
В. Попович: Микола Бутович	287
Від Редакції: Справлення помилок	295
ВИХОВНИКИ	
проф. Р. Драган: Героїзм	296
СУСПІЛЬНИКИ	
Ігор Мірчук: За новий виховний і організаційний підхід в СУМ	300
СУМ В ДІЇ	
.... : Табори СУМ у Вел. Британії	303
Т. Дусановський: Українське весілля	308
М.Д.: Українське весілля в Ноттінггамі	310
«І. і Ч». : ХУ-ий Крайовий З'їзд СУМ Німеччина	311
НАШІ ВТРАТИ	
.... : У розквіті життя /с.п. Й. Олійник/	313
.... : Відійшла від нас /с.п. Ірина Дяків/	313
.... : Одного з Піонерів не стало ... /с.п. Я. Булка/	314
ЩАСТЯ БАЖАЄМО	315
РІЗНЕ	
Від Видавництва Центральної Управи СУМ	318
НА ОБКЛАДИНЦІ	
Микола Бутович: Карпатська Мадонна, дереворит, 1956	1
Хорунжий, гваш	4

Х О Р У Н Ж И Ы